

Volja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2.20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejeman mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm)
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvemski ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Albania: Noli me tangere.

(Dr. I. Žitnik.)

Albanec Sami Frascheri je leta 1899. izdal razpravo: »Albanija, kaj je bila, je in bode?« S plamtčim rodoljubjem in arabsko fantazijo hoče Sami dokazati v tej razpravi, ki je bila zadnja leta prevedena v razne kulturne jezike, da so Albanci potomci starih Pelazgov, ki so prebivali vzdržema na Balkanu od Save in Donave, na otokih Sredozemskega morja in v Mali Aziji. Albanci so bili stari Iliri, albanske krvi so bili Filip Makedonski, Aleksander Veliki, Aristotel in drugi zgodovinski znani in slavni možje do Crispija. Z največjim ponosom pa piše o junaku Skander begu, ki je od leta 1443. do 1467. s čudovito spretnostjo in nadčloveškim pogumom branil proti Turkom albanski rod in svoj prestol v Kroji. Pustimo Samiju to nedolžno veselje. Saj smo tudi mi imeli profesorja, ki je vsakemu zapečatil trojko, ako ni odločno trdil, da so bili Slovani že v 4. stoletju pred Kr. na Balkanu in v stari Panoniji.

Zanimivo pa je, kar piše ta albanski rodoljub o svojih rojakih pod turško vladjo. Albancu je bila vera vedno postranska stvar: »Cujus regio, ejus religio.« Albanec je bil vedno tak, kakršnega si je želela turška vlada: Bojaželjen ratež, ki je ropal, požigal, moral in se vračal na dom z bogatim plenom. Albanec spi z orožjem v roki in ljubi svobodo v toliki meri, da ne pozna nobenega zakona in ne plačuje nobenega davka. V znanosti in umetnosti pa nadkriljuje albanski rod vse kulturne narode, četudi še do danes njegovi učenjaki niso sestavili nobene slovnice. Za to pa so odgovorni samo turški divjaki, ki so Albance učili divjaštva.

Tako piše o svojih rojakih albanski Halef in v sodbi o divjaštvu soglašajo z njim vsi od dr. Hahna in Steinmetza do dr. Zupaniča in Siebertza. Celó baron Chlumecky zdvaja, ko piše 1. t. m. v »Oest. R.«, da bodeta »nerazviti čut skupnosti in nezrelost albanskega prebivalstva novi državi delala mnogo skrbi. Toda to skrb prepuštam Evropi, ki si je prisvojila albanski protektorat, za katerega se pulita Avstrija in Italija že nad 30 let. Evropa hoče v Albanijo poslati svojega komisarja. Toda ta komisar bode moral priti v Albanijo s čredo velblodov in oslov, ki bodo nosili za njim od sela do sela puške, bodala, pišce, ogledala, pisane trakove, lesene konjičke, rešeta in lonce. Zaznamovati pa bode moral pot v deželo s križi na skalah in s količi na razdvojih, da bode mogel nazaj na ladjo, ko mu zmanjka zlata in srebra. Brez dvoma imajo Albanci pravico do samostojne države; vprašanje pa je, ali imajo tudi potrebne lastnosti za samoupravo. To vprašanje naj reši mati Evropa, ki skrbi za vse svoje otroke.

Za nas je pereče vprašanje, kako se bomo gledali z Italijani, katerim je avstrijska diplomacija žrtvovala Novibazar ob albanski meji. Se vedno tli v Italiji staro sovraštvo, ki je začetkom balkanske vojske glasno odmevalo preko Adrije. Pogosti so bili glasovi italijanskih politikov, da more »srbski tram« do Adrije zblizati in zvezati srbski Piemont z italijanskim. Sumljivo je bilo izpočetka skadrske afere oboroževanje italijanskih čet vis-a-vis Valoni. Mnogi so se smejali trditvi dalmatinskega poslanca Biankinija, da je črnogorski kralj rešil Evropo krvave vojske. Nam pa se zdi, da topot don Biankini ni pretiraval.

Leta 1899. sta grof Goluchowski v imenu habsburške monarhije in Visconti-Venosta v imenu Italije sklenila pogodbo, da podpirata »status quo« na Balkanu, v slučaju turškega razsula pa Albaniji zagotovita avtonomijo. Leto pozneje sta to pogodbo izpolnila z dostavkom, da sme Italija v istem trenutku zasesti Valono, ko bi Avstrija zasedla najmanjši kos Albanije. Ko bi bila torej v aprilu Avstrija prisiljena z oboroženo silo izgnati črnogorske čete iz Skadra, ki ga je Evropa na izrecno zahtevo avstrijske diplomacije prisodila bo-

doči Albaniji, mogel bi abruški vojvoda v imenu italijanskega kralja po besedilu pogodbe iz l. 1900. z italijanskimi četami zasesti Valono. Posledice si moremo misliti.

Pa avstro-italijanska pogodba z ozirom na Albanijo, ki je znana pod imenom »Noli me tangere« — »ne dotakni se me«, pa še ni pomirila italijanskih duhov. Neštevilokrat je bila predmet burnih razprav v italijanskem parlamentu, v katerem sedé mnogi poslanci, ki bolje poznajo Albanijo in njen pomen za rokav Adrije, nego bavarski Siebertzi in pruski Hardni. Jako poučni so v tem oziru govori bivšega italijanskega ministra Tomaža Tittonija, ki sedaj zastopa Italijo v Parizu. Tittoni je eden izmed redkih italijanskih diplomatov, ki ne govori, da bi potvarjal resnico, in ki je morda edini s prepričanjem zagovarjal zvezo z Avstrijo. Bil je v letih 1903. do 1909. dvakrat minister za vnanje posle v Giolittijevem kabinetu.

V aprilu 1904. sta se Goluchowski in Tittoni sešla v Opatiji. Ta shod je zato važen za zgodovino naših dni, ker je bil povod obširnim razpravam o albanskem vprašanju. Kdor seveda misli, da so se te razprave vršile v avstrijskem parlamentu, ta se moti. V italijanski zbornici so poslanci Cirmeni, Santini, Galli, di Laurenzana, de Martino, Guicciardini, Chimirri, Sommi-Piccenardi in neizogibni Barzilai reševali italijansko vnanjo politiko. V odgovoru je Tittoni 14. maja 1904 izjavil med drugim: »Sestanek z Goluchowskim in Opatiji je dal povod, da ste Italija in Avstrija jasno in povoljno določili politiko na Balkanu. Program italijanske vlade je in ostane: Poleg trdne trozveze trajno prijateljstvo z Anglijo in Francijo. Poslanec Barzilai pa dvomi, da bi ta program mogel Italiji zagotoviti mir, ker vzbujajo zavist in nezaupnost med zavezniki in prijatelji ter dvom o lojalnosti. To pa ni istina. Navzlic trozvezi je Nemčija v prijateljskih razmerah z Rusijo, s katero se je tudi Avstrija sporazumela v balkanskih vprašanjih . . . Kar se tiče Avstrije, morem reči, da so odnošaji med državama prisrčni in odkriti, interesi na Balkanu v popolnem soglasju . . . Poslanec Barzilai trdi, da ne želi vojske z Avstrijo, toda njegovi govori vzbujajo samo sovraštvo in nezaupnost. Avstrija in Italija ne iščeta plena na Balkanu, ampak podpirata le reformo uprave v Makedoniji, da se ohrani »status quo«. Tudi ko bi bil »status quo« nemožec, bi se Italija upirala razdelitvi Balkana med veslele in zahtevala avtonomijo balkanskih narodov na podlagi ravnopravnosti. (Odobranje.)

Avstrija je — nadaljuje Tittoni — večkrat izjavila, da ne bode zasedla nobene pokrajine na Balkanu, ker bi bila vsaka nova okupacija v nasprotju s pogodbo; glede Albanije pa velja še poseben dogovor med Italijo in Avstrijo. Albanija sama nima mnogo pomena, važna so njena pristanišča in obrežje za Avstrijo in Italijo; kdor jih ima v posesti, ta je gospodar na Adriji. Te posesti pa Italija ne prizna Avstriji, niti Avstrija Italiji; ko ki ena segla po tej posesti, morala bi se druga ustaviti z vsemi silami. (Cujte! Cujte!) Ker obe državi želita vzdržati mir in zvezo, zato ste se odrekli vsaki okupaciji Albanije. (Odobranje.) Grof Goluchowski mi je zatrjeval: Ako hočeta Avstrija in Italija živeti v miru, mora Albanija za obe državi ostati »noli me tangere«. S tega stališča torej se ni treba bati presenečenj na Balkanu.

Tako je Tittoni že pred devetimi leti v parlamentu pojasnil avstro-italijansko pogodbo glede Albanije in Balkana sploh. Ta Tittonijev govor je bil vreden, di bi ga bili dobesedno objavili vsi avstrijski listi in nabili na vogalih vseh ulic. Brez dvoma je bila pogodba znana tudi balkanskim diplomatom. In ker je bila znana, zato si ne moremo jasno raztolmačiti raznih dogodkov in sporov zadnjih dni. Le dvoje je mogoče: Ali je Srbija imela zagotovilo, da dobi svoj tram mimo Skadra do Adrije

ali je računala na tujo pomoč. Tittoni je pozneje v svojih govorih pojasnil tudi to vprašanje, ki je bilo avstrijski javnosti zagonekta. Naša diplomacija pa molči, ker mora prikrivati posledice starih zmot in napak. Življenske koristi habsburške monarhije, o katerih je lani govoril grof Berchtold, so že njegovi predniki v svoji kratkovidnosti prodali za skledo leče. Ljudje pa še vedno z lučjo iščejo — azazela.

Konferenca stranke prava v Trstu.

SPORAZUM DOSEŽEN.

V nedeljo,

V nedeljo se je zbrala v Trstu vrhovna uprava Stranke Prava v Palace Hotelu Excelsior, da razpravlja o sporu v stranki.

Konferenca se udeležujejo sledeči člani z odločujočim glasom: dr. Mile Starčević, Stjepan Zagorac, Cezar Akačić, dr. Prebeg, dr. Milobar, dr. Bošnjak in namestnika dr. Pazman ter Ivan Peršić (Banovina); dr. Drinković, dr. Krstelj, don Prodan in namestnik dr. Dulibić (Dalmacija); Vancaš, Veselić in dr. Peršić (Bosna — dr. Mandić se je opravičil, dr. Sunarić in Preccanista prišla); dr. Laginja in Spinčić (Istra). Od onih, ki imajo posvetovalni glas, se udeležujejo konferenca dr. Horvat, dr. Kiš, dr. Pomper, dr. Ivo Frank, Vlahović, Zetluka, Vučetić, Hrustić in Hrvoj.

Od Slovencev sta navzoča dr. Korosec in Grafenauer, ki nimata pravice glasovanja, pač pa smeta vsem sejam pirosostvovati.

Konferenco otvori ob 10. dopoldne dr. Mile Starčević, ki predlaga, naj se navzoči bivši narodni zastopniki, ki nimajo glasu, odstranijo in pozval dr. Laginjo, da vodi razpravo, ker bo on sam v debati sodeloval. Dr. Starčevićev predlog se je modificiral v tem zmislu, da naj se najpreje porazgovore pravi člani vrhovne uprave, nato pa naj se posvetovanje nadaljuje z vsemi člani, naj imajo odločilni in ali posvetovalni glas ali ne.

V teku razprave je dr. Mile Starčević izjavil, da odloga brez opoziva čast predsednika vrhovne uprave stranke prava in predsednika poslovnega odbora stranke prava v Banovini.

Konferenca je v nedeljo trajala cel dan do kasno v noč in se v ponedeljek nadaljevala.

v ponedeljek in torek ponoči.

O posvetovanju ponedeljek in torek ponoči se nam od najmerodajnejše strani brzojavlja:

Trst, 3. junija. Seja je trajala od večeraj do danes ob dveh zjutraj. Dosegel se je sporazum. Mile Starčević ostane predsednik, »Hrvatska« pa strankino glasilo.

Balkanski zapletljaji.

MED ZAVEZNIKI.

Najvažnejši dogodek teh dni je sestanek med srbskim ministrskim predsednikom Pašićem in šefom bulgarskega kabineta Gešovom v Caribrodu. Ze dejstvo, da se je sestanek sploh vršil, je ugodno znamenje. Še bolj pa je seveda razveseljivo dejstvo, da sta oba državnik — brez dvoma s sovednostjo grškega premiera Venizelosa — prista do pozitivnega rezultata vsaj v tem zmislu, da se skliče konferenca vseh štirih ministrskih predsednikov na Balkanu, ki naj vzame rešitev spora v roke. Seveda pišejo žurnalisti tako v Belgradu kakor v Sofiji, da kljub temu nobeden nič ne bo odnehal, toda odgovorni faktorji so pač nekoliko spravljivejši, če ne, bi skupne konference ne bili sklenili. Saj se s tem zopet priznava interesna skupnost vseh štirih balkanskih držav in daje možnost poravnavi s tega stališča. Ideja skupne konference je v duhu balkanske zveze, in to je pri celi stvari najvažnejši moment. Ne more se pa tajiti, da je Bulgarija v tem oziru veliko bolj rezervirana, nego Srbija, ki hodi popolnoma po potih, ka-

tera ji odkazuje ruska politika.

Če se proučuje razpoloženje v Bulgariji, ne gre v sporu s Srbijo le za Makedonijo, marveč za veliko več: namreč za to, ali naj Bulgarija in Srbija po zmagi nad Turčijo hodita z ozirom na svoje nadaljnje politične in gospodarske cilje na Balkanu skupaj ali naj gresta vsaksebi, naj se potem eventualna vojska med tema državama konča tako ali tako. Prvo je v zmislu balkanskih rusofilov, drugo v zmislu zastopnikov čisto-srbske politike na eni in čisto-bulgarske na drugi strani. Ker se tu gre za dve načelni stališči na obeh straneh, treba oboje motriti nekako z višjega zgodovinsko-političnega stališča. Zazdaj so v Bulgariji kakor v Srbiji in Grčiji na vladi odločni pristaši balkanske zveze in če ti ostanejo na krmilu, smemo z veliko gotovostjo upati na končno poravnavo, če ne, postane položaj kritičen. Tukaj tiči nevarnost. Zlasti v Bulgariji so čisto-bulgarske smeri od nekdanje zelo močne in imajo podporo tudi v caru Ferdinandu. Pomisliti pa je, da bi tudi v slučaju, če opozicija vrže Gešova, ali pa če bi celo Pašić in Venizelos padla, vojska še ne bi bila dana, ker je moralni in gmotni pritisk veselih, ki imajo balkanske države v mnogem oziru v rokah, jako velik in so vse krvavemu konfliktu odločno nasprotne. Da Rusija s polnim parom dela, da se zveza, njeno delo, ne razbije, je jasno; njen vpliv na Balkanu in sredstva njene diplomacije so pa tudi znana.

× × ×

Dunaj, 2. junija. »Südslawische Korrespondenz« poroča iz Belgrada: V političnih krogih se trdi, da predlaga Srbija, naj se sklene nova zvezna pogodba na širši podlagi. Nova pogodba namerava ožjo gospodarsko zvezo obeh držav in vojaško konvencijo, ki naj bi nadomestila dosedanje pogodbe. Srbija je pripravljena izpolniti pogoje sedanjih pogodb, če pripadejo Bitolj, Ohrid in Veles Srbiji. Srbski predlogi, stavljeni na inicijativo Rusije, zagotove tudi vojaško priklonitev Crnogore in Grške. Sodijo, da je Pašić bulgarskemu ministrskemu predsedniku Gešovu v Caribrodu predlagal, naj se ustanovi nova balkanska zveza pod patronažo tripotentne na gospodarsko-vojaškem temelju.

Dunaj, 2. junija. »Wiener Allgem Zeitung« piše: Srbski in bulgarski ministrski predsednik sta se dogovorila, da se vrši konferenca ministrskih predsednikov vseh štirih balkanskih držav, in sicer na inicijativo grškega ministrskega predsednika Venizelosa, kateremu predlogu se je Pašić pridružil in ga Gešovu predložil. Gešov je načelno pritril. O spornih vprašanjih se sloga pač ni dosegla in hočejo poizkusiti sporazumljenje na širšem temelju.

Pariz, 2. junija. »Matin« poroča iz Belgrada: Pašiću je pisal Gešov pismo, v katerem obžaluje zadnje dogodke, ki so se pripetili brez vednosti bulgarske vlade in bulgarskega generalnega štaba. Izdali so stroga povelja, da se taki dogodki ne obnove. Bulgarija ostane svojemu zavezniku zvesta.

Pariz 3. junija. Pašić se je nasproti dopisniku »Matin« o sestanku z Gešovom izrazil jako povoljno, češ, da upa, da se balkanske države brez vmešavanja tretjega same med seboj sporazumejo.

Carigrad, 2. junija. »Saba« beleži govornico, da so Bulgari z zvijačo vdrlj v Solun.

Sofija, 2. junija. »Mira« je začel podrobnejšo kritiko Pašićevih izjav. Pašićeva izjava ima temeljno napako, da enostransko pojasnjuje pogodbo, katero sam slovesno proglašaja za tajno. Zato je Pašićeva izjava še pomnožila zmedo v javnem mnenju in zapletla mednarodni položaj. Kdor hoče presojati pogodbo, jo mora presojati kot celoto.

Pašić pa je iztrgal le psamezne točke iz konteksta tajne pogodbe. Bulgarija je s Srbijo sklenila pogodbo in kot dostavek k pogodbi še vojno konvencijo. Vsa naslednja pogajanja so prevedena v posameznih členih pogodbe. Zato nikakor ni res, da se je vsled nepredvidenih izprememb pogodba izpremenila ali prekršila. Pašić navaja, da se je taka izprememba vsled želje bulgarskega generalnega štaba izvršila že dne 28. septembra. Toda dotična izprememba se je izvršila na podlagi nekakega člena vojne konvencije, ki je v tesni zvezi s pogodbo. Generalni štab ni ničesar storil proti pogodbi in Srbi niso ničesar storili, za kar ne bi bili obvezani po pogodbi. O tem se bo lahko vsak prepričal, ko bo objavljena cela pogod-

ba. Absolutno neresnično je, da pogodba smatra za sporno vse ozemlje med Sar-planino, Rodopi, Egejskim morjem in Ohridskim jezerom. To so le meje za avtonomno Makedonijo, ako bi se morala vsled posebnih razmer ustanoviti. Za slučaj razdelitve so pa v posebni točki (alineja) natančno določene in navedene točke, preko katerih Srbi v nobenem slučaju ne smejo nič zahtevati; med to skrajno črto in med Sar-planino je ono sporno ozemlje. Vse to je določeno na zemljevidu, priloženem pogodbi. Vse to je v pogodbi popolnoma jasno obseženo. Pašić torej glasom »Mira« izrablja tajnost pogodbe. Nadaljnje točke se bodo pojasnile v naslednjih številkah »Mira«.

Železniški minister na Kranjskem.

Na Gorenjskem.

Železniški minister eksel. baron Forster se je bil v noči od sobote na nedeljo pripeljal v Ljubljano. Nedelja je bila namenjena izletu na Gorenjsko. Minister je prišel v spremstvu dvornega svetnika Bertele in svojega prezidialista dvornega tajnika dr. Hořický-a.

Izlet na Gorenjsko je bil izredno krasen. Minister se je peljal v deželni avtomobilu z deželnim glavarjem dr. Šusteršičem, sledili so v avtomobilih grof Chorinsky, dr. Lampe, dvorni svetnik vitez Laschan in ministrvo spremstvo. V Radovljici si je hotel minister ogledati staro postajo, o katere pomanjkljivosti je že mnogo slišal. Ko je videl nedostatke na tej postaji, je takoj obljubil, da bo podpiral težnjo po novi razširjeni postaji. Posetno lepa je bila vožnja v Bohinj. Vožnja z avtomobilom z Bleda okoli Bohinja ob prijetnem vremenu je sploh ena najlepših, ki si jih je mogoče misliti v planinskih krajih. Kakor v kinematografu se hitro menja romantični prizori. Skozi ves Bohinj so ljudje pozdravljali ministra in deželnega glavarja, v Bohinjski Bistrici pa je bil prirejen krasen sprejem. Bohinjska Bistrica je bila slavnostno okrašana, svirala je godba, pri šoli je čakala vsa šolska mladina, ki je vihtela ces. in kranj. zastavice, pozdravila sta pa min. barona Forsterja še zlasti poslanca okrajna podpredsednik državne zbornice vitez Pogačnik in deželni poslanec Piber, ki sta ministru predstavlila domačo duhovščino, župana Arha in občinski odbor, načelnika zdravstvenega zastopa Rozmana, cestnega odbornika Markeža itd. Iz Bohinjske Bistrice se je nadaljeval izlet k Bohinjskemu jezeru in odtod v zgornjo dolino v Srednjo vas. Tudi tu je bil sprejem prekrasen. Ministra je sprejel korporativno občinski zastop v ponosnih gorenjskih nošah, ministra je nagovoril duhovni svetnik Berlic in domači zbor je zapeel Gregorčičevo »Nazaj v planinski raj«. Minister se je zanimal za gorenjske narodne noše in še posebno za slovensko narodno in umetno pesem.

Iz Bohinja so se izletniki vrnili na Bled, koder je bil v »Parkhotelu« pripravljen obed. Pri obedu smo opazili kamniškega dekana, kanonika Novaka, načelnika cestnega odbora dr. Benedikta, blejskega župana gospoda Iv. Rusa, duhovnega svetnika Janeza Obtaka in načelnika zdraviliškega odbora majorja Stuchlyja. Obed je pripravil ob verandi na jezeru hotelir gospod Dolničar, od koder se uživa krasen razgled proti Triglavu. Pri obedu so se oglasile fanfare z Blejskega gradu, koder so svirali najlepše slovenske A-kapela zbere. Bilo je res očarujoče, ko so zveneli s starodavnega blejskega gradu harmonični akordi čez mirno jezero in krasne njegove bregove. Minister je priznal, da tako nežno lepe godbe pri obedu še ni doživel.

Ogled zgradbe deželne elektrarne.

Po obedu so se peljali izletniki k Završnici. Pokanje min je gromovito pozdravilo ministra. V Mostah pod železnim mostom so bili zbrani z okrajnim glavarjem radovljiškimi župnikom okoličanskimi župani, župan mesta Radovljice Roblek, domači župan brezniški Finžgar in leški župan Žark. gasilno društvo itd. Zbralo se je neštevilno ljudstva, iz cele okolice, da pozdravi in spremi ministra. Začelo se je takoj z obhodom naprave. Izletniki so šli najprej po dolini navzgor do mesta, koder se bo nabirala voda v velikem umetnem jezeru. Tam so bili razgrnjeni načrti, ki si jih je minister natančno ogledal.

Deželni odbornik dr. Lampe je ministru obrazložil veliki program, ki si ga je dežela kranjska stavila za izkoriščanje vodnih sil, za povzdigo industrije in poljedelstva in za moderniziranje občil v naši deželi. En del te

velike akcije je električna naprava na Završnici, s katero se začenja izvršitev deželnih projektov na električnem polju, h katerim je c. kr. železnična uprava, katere najvišjega zastopnika kranjska dežela pozdravlja v svoji sredi, pristopila kot sokoncesionar. Prva stopnja Završnice, ki je sedaj v zgradbi, obsega 160 metrov padca. Dolina, ki sega navzgor, bo služila najprej za akumulacijo vode, s katero naj se izenačijo dobe velikih in mali voda in regulira proizvajanje toka glede na čase večje in manjše uporabe. Preskrbljeno je tudi za povečanje te naprave v bodočnosti, kajti ob sedanjem vodnem nabiralniku je projektirana za bodočnost še druga centrala, ki bo stala nad sedanjo stopnjo in bo izkoristila zopet 150 metrov padca in nad to je mogoča še tretja s približno 100 metrov padca. Pri vseh teh napravah je mogoča tudi akumulacija. Tako je mogoče to navidez majhno vodo intenzivno izkoristiti in njen efek povzdigniti do 4000 konjskih sil. V zvezi s kako savsko napravo, ki deluje obratno kot ta z veliko vodno množino in manjšim padcem, je ravno Završnica jako sposobna za električno trakcijo železnic. Za elektrificiranje gorenjskih prog Ljubljana — Trbiž, Kranj — Tržič in Ljubljana — Kamnik bi se potrebovalo kakih 1100 konjskih sil. Iz tega se vidi, da so po deželnih projektih državni železniški upravi podani potrebni predpogoji za elektrificiranje železniškega obrata, s katerim bi se prometne razmere na Gorenjskem silno povzdignile.

Podrobne informacije sta dala ministru v stavbnem oziru stavbni svetnik Geilhofer in stavbni voditelj inženir dr. Schossberger, v elektrotehničnem oziru, zlasti kar se tiče konsumna in rentabilitete, pa ravnatelj deželnih elektrarn inženir Dušan Serbec.

Po teh informacijah se je začel ogled dosedaj izvršenega dela naprave. Takoj ob jezu se začenja rov, ki predere ozki hrib po dolgem v dolžini 800 metrov. V ta rov bo iz nabiralnika potisnjena Završnica in bo s padcem samo 3% prišla v veliki vodohram okraj hriba, iz katerega bo po železnih cevih padala na turbine. Rov je bil slavnostno okrašen in pripravljeni so bili vozički, ki so izletnike peljali po tračnicah na umetni poti, vklesani v skalo hriba v višini predora. Bila je silno romantična vožnja, kajti hrib ponekod pada navpično navzdol, koder šume v globini valovi Završnice, katera bo kmalu ukročena morala teči sfisnjena skozi ozki predor.

Iz te partije se razvije krasen pogled proti Jesenicam daleč gori v Zgornjo dolino. Naenkrat se ob strmini hriba pot zasuje in pelje skozi kratek predor. Par korakov skozi predor in odpre se popolnoma nov panorama, kajti pred presenečenim turistom stoji naenkrat cela gorenjska ravan ob Babjega zoba do St. Jošta z Bledom, Radovljico in s širokim hrbtom Jelovce v ozadju. Vsakdo tu postane in se dolgo ne more ločiti od krasnega prizora.

Izletniki so šli do vodohrama, ki je že izbetoniran in vsekan ves v živo skalo. Na dimenzijah tega vodohrama se šele vidi, s kako velikimi vodnimi množinami bo delala deželna električna centrala. Od tod se že vidi trasa za cevi, po katerih bo voda bliskovito šinila na turbine. Odtod do ravnine pod nami je 80 metrov padca, Sava pa si je izkopala svoj breg tako globoko, da je z ravnine do savske struge še 80 metrov padca. Da se izrabi ves razpoložljivi padec, se je projektirala centrala spodaj ob Savi. Tlačne cevi bodo izpeljane pod cesto in pod železnico mimo žirovniške cerkve do centrale ob Savi, za katero se že izvršujejo fundamenti.

Z velikim zanimanjem so si vsi navzoči ogledali to napravo, ki je se-

daj prišla v izvršitvi že tako daleč, da poda tudi tehnično neizobraženemu opazovalcu vsaj glavne nazorne pojme. Če delo tako napreduje, je upati, da bo deželna elektrarna v Žirovnici že letos gotova, in s tem bo storjen velik korak za napredek naše dežele.

Ko si je minister ogledoval napravo, mu je sledila nepregledna množica ljudi. Ves hrib je bil poln ljudstva, katero se seveda tudi samo silno zanima za to napravo. Minister je tudi videl, kako popularna je deželna električna akcija. Iz Žirovnice, koder si je ogledal minister tudi nedostatno tamošnje postaje, so se vrnili izletniki v Ljubljano.

Kakor smo že omenili, je ljudstvo ministra povsod najprijazneje pozdravljalo in mu očito izražalo svoje simpatije. Pa ministra so zasledovali na celi poti še posebno — fotografi. Ekselencen se je z veliko potrpežljivostjo in z neumornim humorjem podvrgel tudi tem bremenom svojega poklica. Neka dama »a Bledu ni mirovala prej, nego da je ujela na ploščo tudi skupino: Železniški minister med dekanom Novakom in vitezom Pogačnikom. Ta interesantna grupa je takoj dobila ime: »Radovljiška postaja«.

Vkljub naporni turi je bila vsa družba v najboljšem razpoloženju. K čemur ji je zlasti pripomogel simpatični in vseskozi ljudomili značaj Njega ekselencen.

Praznik Belokrajine.

Velike izpremembe so se dogodile v Belokrajini tekom zadnjih 40 let. Cvetoče njene trate so osamele, živahnost in kipeče življenje okoli vinskih trt in zlatih polj je nadomestila resignacija, tih obup nad drago rodno zemljo, ki je postala sinovom nezvesta, ker ni imela sredstev, da bi dala rok toku časa. Pred 40 leti! Rajni domoljub Skubec je takratno Belokrajino takole očrtal v Bleiweissovih »Novicah«: »Prelepa Bela Krajina, ti imaš dosta naravnih različnosti. Divno in ponosno te zaožijo naravne meje. Od ene strani Kupa, a od druge vinske gorice. Prebiva na tebi še nepopačeni narod slovenski, to kaže lepa noša iz domačega narodnega kroja. Gotovo le ti, draga moja, moreš ponosna biti na Tvoje ljudi. Beli Kranjec, kako lepo se tebi pristoi robača čez braguše, kako lepo ti krije krija tvojo povse pošeno glavo in tvoj pas hrani tudi groše oguljenih rok. Nepopačena je še tvoja beseda, pri tebi se najde častivredno narodno blago tvojih pradedov...« Bilo je... Vso globoko poezijo, ki diha iz belokranjskih loz, je Belokranjec moral zamenjati z dimom ameriških tovarn, tam hira, tam trpi naš zlati belokranjski narod, roke in zdravje daje tujini, domovino pa ima samo globoko v srcu kot tiho, trpko bolelost...«

Tako so šla mimo dolga, dolga leta. Bilo je, kakor da ni več pomoči, bilo je, kakor da mora krasna zemlja, ki leži tam za Gorjanci, popolnoma osameti. Veliko, smoteno narodno-gospodarsko delo Slovenske Ljudske Stranke pa budi sedaj tudi Belokrajino — na stotine in stotine rok je na delu, da ji ustvari železniško zvezo s svetom, predpogoj novemu, modernemu razvoju. Velikemu delu, ki plete krono domovini, bo ta zgradba eden najlepših bisserov.

Včeraj je Belokrajina imela praznik svojega prerajenja. Imela je priliko, da vidi, da se je za njo, zapuščeno, pričel res zanimati svet, da so ji podane krepke roke, da zopet vstane in postane to, kar je bila: cvetoča, blagonosna, vse svoje sinove in hčere osrečujoča. Prvikrat je bilo včeraj, da je minister stopil na njena tla, spremljan od naših poslancev, si je ogledal železniške zgradbe, ki se bližajo v Belokrajini dovršitvi.

V štirih avtomobilih se je včeraj zjutraj ob najkrasnejšem vremenu odpeljala iz Ljubljane v Belokrajino odlična družba: železniški minister baron Forster, dvorni svetnik Bertele pl. Grenadenberg, dvorni tajnik dr. Horitzky, dež. glavar dr. Ivan Šusteršič, dvorni svetnik grof Chorinsky, dvorni svetnik vitez Laschan, deželni odbornik dr. Lampe, državni poslanec Jarc in deželni poslanec Dermastia. Spremljala sta družbo zastopnika »Laibacher Zeitung« in »Slovenca«. Že med vožnjo do Novega mesta je ljudstvo na poljih prisrčno pozdravljalo goste. Novo mesto je bilo odeto v svečano obleko. Gostje so se pripeljali v Novo mesto ob četrta na 11. uro. Pred sloopjem stavbnega vodstva so jih pričakovali ravnatelj državnih železnih dvorni svetnik pl. Galambosch, predsednik okrož. sodišča Garzarolli pl. Thurnlack, deželnovladni svetnik Rechbach, nadinspektor Opitz, stavbni podjetnik dr. Samohrd, župana Rozman in Zurc, novomeški občinski zastop, inženirji in velika množica ljudstva. Meščanska garda v uniformi z godbo je došla pod poveljstvom svojega stotnika g. Bergmana. Pri dōhodu ministra je godba zasvirala cesarsko himno. Pozdravljali je novomeški župan gospod Rozman, ki je

dal duška čustvom vseh Dolenjcev: da bc nova železnica omejila izseljevanje in omogočila, da dobi Dolenjec na rodni grudi dovolj dela in kruha. Prosil je ekselencen železniškega ministra, naj bode napram Nj. Veličanstvu tolmač zahvalnosti prebivalstva ter je zaklical cesarju trikratni »Zivio!« Občinstvo se je ob sviranju cesarske himne navdušeno odzvalo temu klicu. Učenka Marija Windischer je izročila ministru krasen šopek. Minister se je prisrčno zahvaljeval, nagovarjal navzoče dostojanstvenike ter si pod vodstvom stavb. inspektorja Opitza ogledal zgradbo. Minister in ostali gostje so se nato odzvali ljubeznjivemu povabilu gospoda prošta Elberta ter se odpeljali v kapiteljsko poslopje, kjer so ministra sprejeli: prošt Elbert in kanoniki Povše, Špendal, Zlogar in vikarij Supin. Ob izbranem zajutruku je nazdravil ministru prošt Elbert rekoč, da ga veseli pozdravljati prvega ministra, ki gre med Belokranjce v starem častiljivem posloppju, ki je trpelo pod Francozi, ki je uživalo milost cesarja Friderika III. ter raztegnilo svojo oblast do Reke in Trsata, ki je nastalo že za časa odkritja Amerike. Ime Amerika nima med nami dobrega slovesa. Če bi pa Belokrajina za časa svoje velike gospodarske krize videla takrat že kakega železniškega ministra, tedaj bi razmere bile gotovo boljše. Zahvaljuje se ministru za njegov obisk, ki bo gotovo pomagal gospodarsko dvigniti Belokrajino.

Ekselencen je odgovoril, da je bil obvečen o blagodejnem delovanju hišnega gospodarja, katero delovanje se ne odlikuje samo na npravno-verskem, marveč tudi na prosvetnem polju. V tej luči, v tem svitu gledajo Dunajčani častljivo postavlo gospoda prošta. Ekselencen bi ne bil rad zadnji minister, ki namerava obiskati Belokrajino, marveč želi, da bi mu še mnogo drugih ministrov sledilo. To željo goji — tako je šaljivo pripomnil — tudi v interesu svojih naslednikov in je v njihovo korist v tem oziru egoističen, da želi, da bi jim bila dana prilika obiskati gospoda gostitelja in izprazniti čašo na njegovo zdravje. (Živahno odobravanje.)

Ob navdušenih aklamacijah občinstva so se gostje nato odpeljali v Belokrajino. Najprej so se ustavili v Semiču, kjer si je minister ogledal železniški predor. Spremstvu so se tu pridružila okrajni glavar Domicelj in okrajni komisar Klopčič. Ministra je tu pozdravila šolska mladina, v katere imenu je govoril nadiučitelj Bartel. Navzočni so bili tudi občinski možje in katehet g. Polak. Gosp. minister je z ljudstvom ljudomilo občeval ter opetovano zagotavljal, da drugo leto ob otvoritvi železnice zopet pride v Belokrajino.

Minister si je ogledal tudi veliki 225 m dolgi vijadukt pri Otavecu, eno najtežjih in najinteresantnejših zgradb cele proge. Tu je bil predstavljen ministru podjetnik g. Lončarič z njegovimi inženirji. Minister je šel z g. Lončaričem na vse odre. Zelo se je zanimal za stavbna podjetja g. Lončariča ter se izrazil: Znano mi je, da je Vaša tvrdka že veliko let na Kranjskem in da ima dober glas. Sploh ste znani kot zelo renomiran podjetnik. Sploh je bil minister ves čas poln hvale o zgradbah ter se je opetovano o podjetnikih in osebju izrazil: »Ein glänzendes Personal«. Podjetnik g. Lončarič je g. ministru poklonil fotografijo vijadukta v Otavecu ter je g. minister interesantno sliko z zahvalnostjo sprejel. S posebnim zadoščanjem je minister sprejel poročilo, da bo Lončaričevo podjetje s svojimi zgradbami že meseca oktobra popolnoma gotovo.

Sijajno je ministra sprejelo staro čestito mesto Črnomelj. Ves trg je bil prepleten z zelenjem, grbi mesta Črnomelj in zastavami. Tu je ministra pričakovalo uradništvo, izvzemši predstojnika sodnije, ki je sprejem oddaleč opazoval, mestni občinski zastop, duhovščina s proštom Doganom, belokranjski dež. poslanec Matijašič, okoliški župani, člani krajnih šolskih svetov, učiteljsvo s šolsko mladino, ognjegasci z godbo itd. Ministra je pozdravil župana Doltar, ki je prosil ekselencno, naj blagovoli sporočiti vdano zahvalo prebivalstva cesarju. Ekselencen železniški minister je izrazil upanje, da ni zadnjič v tem prijaznem mestu. Učenka Vera Klinc je pozdravila ministra v imenu šolske mladine in mu izročila lep šopek, nakar je minister zapisal svoje ime v šolsko spominsko knjigo.

V Lacknerjevem hotelu se je vršil banket, h kateremu je bilo povabljenih 38 oseb. Ves arrangement je bil naravnost odličen, za kar ima posebno zaslug g. Lončarič in njegovo osebje, postrežba pa je bila pod vodstvom g. Karola Dovečarja istotako veleodlična. Posebno prijetno je bil minister presenečen po slikoviti skupini belokranjskih narodnih noš, četi živahnih Belokranjcev in brhkih Belokranjci, ki so ves čas stregli visokemu gostu. Med obedom sta pridno svirala črnomaljski salonski orkester in godba ognjegasnega društva, na vrtu pa je pred ministrom pod vodstvom g. nadiučitelja Šetina zarajala šolska mladina staro belokranjsko kolo ter mu zapela nekaj narodnih popevk.

Tekom banketa je gospod deželni glavar dr. Šusteršič v imenu dežele in njenega prebivalstva v obeh deželnih jezikih pozdravil ekscelenco gospoda železniškega ministra in se mu zahvalil, da se ni zbal nobenega truda, ko je prišel v sredo tega izvrstnega ljudstva, s čemur je dokazal, kako živo se zanima za blagor prebivalstva, kar mora vzbuditi najodkritosrdnejše veselje. Ekscelencija je stal ob zibelki dolenjskih železnic, ki so se žal pred desetimi leti ustavile pred veliko oviro — gorijskim pogorjem. Ta zid je danes premagan. Slavnostni gostje so takorekoč prihiteli pred prvim vlakom belokranjske železnice, da dajo izraza svojemu veselju nad tem, da bo ta južna dežela monarhije, ki ji gre tako velik pomen, zvezana s srcem naše velike domovine. (Odobranje in ploskanje.) Stojimo na tleh, ki so napojena s krvjo naših prednikov, preliho v stoletnih bojih z islamom. Ljudstvo v Belikrajini je bilo vsikdar »antimurale christianitatis«, pa tudi »antimurale Austriae«! (Ploskanje.) Čudno zgodovinsko naključje je, da je mirno delo ravno v času, ko se je na balkanskih bojiščih za vselej razsula moč islama, v tej deželi ustvarilo delo miru — često, ki veže ljudstva in pospešuje blagostanje. — Gospod deželni glavar se hvaležno spominja Nj. Veličanstva cesarja, ki je tej zgradbi naklonil Najvišjo podporo, kakor tudi ekscelencije, ki je za novo železnico pokazal toliko zanimanja. (Ploskanje.) Dalje gre posebna hvala izvrstnim tehnikom, možem, kakor sta dvorni svetnik pl. Bertele in višji nadzornik Opitz. — Belokranjski pregovor pravi: »Gost v hiši, Bog v hiši.« Govornik pozdravlja ekscelenco kot belokranjskega gosta s tistimi čustvi, s katerimi treba pozdraviti tako visokega gosta. Gospod dr. Šusteršič je med frenetičnim odobravanjem končal svoj govor s trikratnim živjo na gospoda ministra.

Ekscelencija gospod minister baron Forster se je v svojem odgovoru ozrl na opazko gospoda deželnega glavarja, da je kumoval ob rojstvu dolenjskih železnic in opozoril na čas, ko je kot mlad ministerialni uradnik ukrenil prve finančne priprave za ureditve dolenjskih železnic. Bilo mu je dalje dano, da je odstranil ovire, ki so se stavile nadaljevanju belokranjske železnice v dalmatinsko deželo. Ekscelencija je spominjal na to, da je bila država, ki si je za rešitev teh vprašanj prizadevala. Zgradba belokranjske železnice je morda tudi edina, za katere izvršitev država od interesentov ni zahtevala nobenega prispevka. Gospod minister je z veseljem konstatiral, da so vsa prijateljska dejanja skupne domovine našla na Dolenjskem pravo hvaležnost in resnično priznanje. (Odobranje.) Ljudstvo na Dolenjskem je napravilo nanj vtis sposobnosti, delavnosti in zvestobe. Naj bi bila temu ljudstvu dana srečna sedanost in če mogoče še srečnejša bodočnost. Ekscelencija je dvignil čašo in napil deželni Kranjski in njenemu deželnemu glavarju gospodu dr. Šusteršiču. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Gospod dvorni svetnik grof Chorinsky je v imenu deželne vlade v obeh deželnih jezikih izrazil svoje veselje nad tem, da je gospod minister obiskal kraje, ki se imajo priklopiti splošnemu prometu. Deželna vlada bo smatrala za svojo dolžnost, da si po svojih najboljših močeh prizadeva za gospodarske koristi prebivalstva. Z ekscelencijo gospodom ministrom je govornik preživel skupaj nepozabljiva službena leta; to je en vzrok, ki mu danes napravi veselje; drugi vzrok je pa okolnost, da je prišel v Črnomelj kot v svoje rodno mesto. (Živahno odobravanje.) Gospod dvorni svetnik je izjavil, da bo vedno pospeševal blagor Belikrajine in med burnim odobravanjem končal z besedami: Bog ohrani našo lepo Belikrajino, njeno prebivalstvo in mesto Črnomelj!

Državni poslanec profesor Jarc je zagotavljal, da je ekscelenci Belokranjec iz srca hvaležen, dežela je uboga, a bogata je na hvaležnih srcih. Izraz hvaležnosti črnomeljskega prebivalstva je izvolitev ekscelencije železniškega ministra za častnega meščana črnomeljskega mesta. (Živahni živjo-klici.) Govornik se je v prisrčnih besedah zahvaljeval deželni vladi za njeno skrb za gospodarsko povzdigo Belikrajine ter je napil deželnemu predsedniku baronu Schwarzu in sinu Črnomelja dvornemu svetniku grofu Chorinskemu.

Nadinspektor Opitz je napil stavbenim podjetnikom in delavstvu, za kar se je v imenu podjetnikov in delavstva zahvalil g. Josip Lončarič, poudarjajoč, da so podjetniki ponosni na odlično pohvalo ekscelencije železniškega ministra. Ponosni so, da so pomagali pri tem za bodočnost dežele velepomembnem podjetju.

Po obedu se je minister prosto gibal med ljudstvom, izpraševal ljudi ter vsak slovenski odgovor prav dobro razumel. Ministru je silno dopadla iskrenost in prisrčnost našega ljudstva.

Na povratku v Ljubljano je minister obiskal tudi Metliko, kjer ga je pozdravil župan dr. Weibl in mu je gospa županja na čelu dam v stari srebrni čaši napila dobrodošlico.

Ekscelencija je spremljala ob povratku želja vsega belokranjskega ljudstva, da bi bilo kmalu mogoče zopet pozdraviti v Belikrajini njega, ki se ga bo z ljubeznijo vedno spominjal hvaležni Belokranjec.

Zvečer ob pol 11. uri so se še enkrat udeleženci izletov zbrali okoli ministra pri večerji, ki jo je dal ekscelencija baron Schwarz.

Ob 12. uri 11 minut po polnoči se je minister odpeljal na Dunaj.

Redlovo vohunstvo.

Kdaj je pričel Redl vohuniti.

Redl je že vohuniti, ko je bival kot stotnik generalnega štaba v Krakovu. Takrat je bil že v službi tuje vlesile in je večkrat obdolžil višje uradnike v Krakovu, med njimi tudi takratnega ravnatelja krakovske policije, čes, da premalo mejo strazi. Koropkiewiczza so Redlove denunciacije tako užalostile, da se je dal vpokojiti. Na Redlovo ovadbo so v Krakovu zaprli uradnika varšavskega generalnega štaba, Geršova.

Kaj je izdal.

Vojaški krogi izjavljajo, da se ne more sedaj o obsegu Redlove špionaže nič gotovega reči, a mogoče je, da je izdal Rusiji vse, tudi to, kar je vedel o nemški armadi avstrijski generalni štab. Redl je imel namreč vpogled v vse akte in si je lahko vse kot šef evidenčnega urada preskrbel. Interesantno je, ker se govori, da je Rusija Redla sama denuncirala, da škodi ugledu avstro-ogrške armade. (To je jalovo, ker bi Rusija s tem sama sebi škodovala.) Vojaški krogi trde, da med zadevo Jandrič in Redl ni nikake zveze in da razen poročnika Horinke v Stockeravu ni bil nihče aretiran.

Preiskava.

Preiskavo nadaljujejo. Vsak dan dožene nove podrobnosti. Redl je prišel redno 1. in 15. vsakega mesca na Dunaj in je vedno v hotelu Klomser stanoval. Major auditor Kunz je zaslišaval te dni tiste tri častnike, ki so bili 27. majnika aretirani. (Torej so le bili še drugi častniki aretirani.) Garnizijsko sodišče na Dunaju je rekviriralo od obeh v Prago odposlanih avditorjev glavne akte, in sicer tiste, ki obsegajo imena častnikov, da jim more krivdo dokazati. Poročnika Horinko so izročili garnizijskemu sodišču. Horinka je izpovedal vse, kar je vedel. Parlamentarni krogi trde, da odgovori brambni minister Georgi na interpelacije o Redlovi zadevi šele, ko se zaključi preiskava v Pragi. Natančna preiskava na Dunaju in v Pragi je doznala, da živi v obeh mestih veliko oseb, ki so pri policiji javljene kot ruski podaniki, a ničesar ne delajo. Policija je sestavila seznam teh oseb. Policija nadzira tudi gotove »dame«, o katerih sumi, da so najbrže ruske agentinje, ki »očarajo« s svojo ljubeznivostjo častnike, da iz njih izvlečejo, kar jim je naročeno.

Stališče praškega ruskega konzula v Pragi omajano.

V Pragi trde, da je stališče praškega ruskega konzula Šukovskega radi Redlove zadeve tako omajano, da je računati s tem, da ga kmalu odpokličejo. Poleg Redlovega registra o njegovem delovanju so našli v nekem tajnem predalu njegove pisalne mize spise, ki obsegajo zelo obteževalne podrobnosti. »Bohemia« je naprosena izjavila, da poveljnik praškega armadnega zbora baron Giesl ni prošil za vpokojitev; nadalje poroča z dobro poučene vojaške strani, da je Redl vedel za važne tajnosti nemške armade, ki jih je izdal Rusiji. Radi tega izdajalstva berlinski in dunajski vojaški krogi najživahnejše občujejo, da se hitro popravi od Redla povzročena škoda.

Redl kot sodni izvedenec.

»Kurjer Kodzienny« poroča, da je Redl posloval v sodnih preiskavah kot izvedenec v Krakovu, Lvovu in Pizemyslu in je kot tak doznal za utrdbene načrte galiških obmejnih trdnjav, katere je prodal Rusiji.

Redlovi dohodki iz špionaže.

»Nova Reforma« poroča iz dobrega vira, da je dobil Redl za svojo špionažo le 50.000 kron (??), in sicer iz Varšave. Večkrat je zahteval predujem, ki se mu je izplačal po posredovanju nekega zaupnika na Dunaju. Redla so vedno izpodbujali na novo delovanje in izrabljali njegove materialne tržave. Strategične informacije Redlove so bile izvrstne. Redl je med drugim izdelal poročilo o razmerju vojnega ministrstva do poljskih mladeniških organizacij v Galiciji in je ruska vlada vsled tega intervenirala na Dunaju. Strategičnim Redlovim informacijam je Rusija zelo zaupala.

Redla ovadil neki ruski špijon.

»Prager Tagblatt« poroča, da je neki ruski špijon, ki ne pripada armadi in ki je pobegnil, da ga ne aretirajo, ovadil z anonimnim pismom Redla generalnemu štabu. Redla je smatral za konkurenta in ga je zato ovadil.

Lepa posredovalka.

Dunaj, 2. junija. Tukajšnji opoldnevni list trdi, da je prišel na sled Rusinji, ki je posredovala med Redlom in ruskimi vojaškimi oblastmi. List priobčuje sledeče informacije: V neki hiši v Borochkegasse v devetem okraju blizu stare blaznice se je naselila meseca januarja t. l. mlada tuja dama s spremljevalko. Izhajala je vedno s pajčolanom. Ljudje, ki so jo videli brez pajčolana, pravijo, da je bila kratotica črnih las in približno 25 let stara. Njena spremljevalka je bila plava, po izgledu bi utegnili biti Danka ali pa Švedinja. Obe dami sta se zglasili pod imenom Uhelius; najbrže se je tako imenovala spremljevalka. Pisem nista dobivali nikoli, pač pa vsak dan telegrame Uhelius. V hiši so imenovali skrivnostno damo »Rusinjo«. Njeno stanovanje je obiskaval polkovnik generalnega štaba. Pred enim mesecem je najela »Rusinjo« tudi sosedne prostore, tako da je imela vse prvo nadstropje, za katero je plačala 4600 K do prihodnjega februarja. V novih prostorih pa ni bilo nič drugega kakor glasovir. Pred kratkim so bili prineseni v to hišo težki zaboji. Po hrupu, ki so ga čuli sosedje in ki ga je imela zadušiti igra na glasovirju, mislijo, da je šlo za stroje za reproduciranje slik ali zemljevidov. V nedeljo, ko se je raznesel glas o Redlovem samoumoru, sta dali dami odnesti zaboje in potem ste izginili brez sledu v družbi civilnega gospoda, ki je zelo gladko govoril francosko.

Redl je bil že pred štirimi leti osumljen vohunstva.

»Gazeta pomialczakova« poroča, da je že pred štirimi leti neki častnik v Krakovu merodajne oblasti opozoril, da mora po njegovem prepričanju Redl vohuniti v korist neke inozemske države. Ovadbe pa takrat niso vpoštevali. Nadalje poroča isti list, da se je zadnje mesece usmrtilo pet častnikov ruskega generalnega štaba, ker jih je Redl Rusiji denunciral.

Hišne preiskave pri visokih štabnih častnikih.

V Pragi, na Dunaju, v Stockeravu in v nekaterih drugih garnizijah so strogo zaslišali več častnikov, o katerih sumijo, da so v zvezi z Redlovim vohunstvom. V polkovnih poveljih je ukazano, da naj se imenujejo vse tiste vojaške osebnosti, ki kaj o Redlovi zadevi znajo. Kako odločno zdaj vojaške oblasti postopajo, dokazuje dejstvo, ker so v nekaterih slučajih izvedli hišne preiskave celo pri nekaterih visokih štabnih častnikih.

Aretaciji v Kotoru.

V Kotoru so nedavno aretirali nekega stotnika in nadporočnika trdnjavske artiljerije, ki sta vohunstva osumljena. Ni še znano, če sta v zvezi z Redlovo ali z Jandričevo špionažo.

Kako je Redl izvedel tajnosti nemškega generalnega štaba.

Uradna preiskava je že doznala, da je izdal Redl tudi tajnosti Nemčije Rusiji. Redlu sicer mobilizacijski in maršni načrti Nemčije niso bili dostopni, a načelnik pruskega generalnega štaba mu je marsikaj zaupal, kar je ta prodal Rusiji. Redl je bil tudi večkrat odposlan z odrami pruskega generalnega štaba k dunajskemu generalnemu štabu in nasprotno. Preiskavo vodijo zdaj tudi o tem, da doženejo, če je odpiral pisma.

Trdnjavi Krakov in Pizemysl morajo predelati.

Vojaški krogi sodijo, da bodo morali zaradi Redlove špionaže predelati trdnjavi Krakov in Pizemysl in velike utrdbe pri Lvovu, ker so doznali, da imajo Rusi natančne načrte vseh avstrijskih utrdb v Galiciji.

Redl ni odložil šarže.

Z Dunaja se poroča, da je Redl v mrtvaškem seznamu naveden kot polkovnik generalnega štaba, da torej ni res, da je pred samoumorom odložil šaržo, pač pa mu je vojaška oblast sama odrekla pravičen pogreb.

Dnevne novice.

Deželni odbor zoper ostudne napade na deželnega glavarja. V sobotni seji deželnega odbora si je izprosil besedo deželni odbornik dr. Pegan in omenjajoč med vse ostudne, podle in lažnjive osebne napade, ki so se pojavili v zadnjem času v izvestnem časopisju, napadil, ki se niso ustavili pred pragom zasebnega stanovanja, je najostreje in z ogorčenjem obsojal te napade in predlagal, naj deželni odbor stori temu primeren sklep. Deželni odbornik dr. Triller je izjavil, da tudi on odločno obsoja take osebne napade in in obžaluje, da ni imel zadostnega vpliva, da bi jih bil preprečil v »Slovenskem Narodu«. Deželni odbornik grof Barbo se je pridružil obsodbi teh nizkotnih napadov, ki nikakor ne morejo kratiti spoštovanja do osebe deželnega glavarja. Ko sta v istem smislu govorila tudi dr. Lampe in dr. Zajec, in ko je zlasti

slednji poudarjal, da se izvestni krogi jako motijo, če mislijo, da bodo dosegli s svojo podlostjo svoj namen, da bo marveč uspeh ravno nasproten kakor oni mislijo, je bil soglasno sprejet predlog po formulaciji deželnega odbora grofa Barbota, da deželni odbor najostreje obsoja omenjene osebne napade in zagotavlja tem povodom g. deželnega glavarja svojega velespoštovanja.

50letnica deželnega glavarja dr. Šusteršiča. V zadnji seji deželnega odbora je deželni odbornik grof Barbo v svoji lastnosti kot najstarejši deželni odbornik v imenu celega deželnega odbora izrekel najiskrenejšo čestitko g. deželnemu glavarju povodom 50letnice rojstva.

Iz seje deželnega odbora z dne 31. maja 1913. Deželni zvezi za otroško varstvo se predlaga, da naj dobi mesto v predsedstvu te zveze tudi zastopnik kmečkih županov. — Zavrneta se obe pritožbi Josipa Zupana proti sklepu občinskega odbora v Kranjskigori radi naprave postajališča Gozd—Martuljek. — Pobiranje zdraviliške takse v Toplicah se dovoli za čas, dokler bo trajalo gerentstvo, zdraviliški komisiji. — Deželni vladi se priporoči razpust občinskega odbora Spodnji Log pri Kočevju. Za gerenta se predlaga župan novega občinskega odbora, za prisednike pa občinski svetovalci novoizvoljenega občinskega odbora. — Obrtno nadaljevalni šoli v Metliki se dovoli 900 K podpore, ker je zadostila pogojem deželnega odbora. — Od strani županov se je dež. odboru naznanilo, da prva češka zavarovalna družba išče zavarovancev z nekim cirkularjem, v katerem trdi, da nalaga ali namerava svoje denarje nalagati na slovenskem jugu. Dotičnim županstvom se naznani, da po vednosti deželnega odbora ta zavarovalna družba nima svojih denarjev naloženih niti v nepremičninah na Kranjskem, niti v deželnih papirjih. — Občini Šturije se dovoli za napeljavo javne električne razsvetljavo uporaba občinskih potov do preklica. — Predarški deželni odbor naznanja, da se pridruži akciji kranjskega deželnega odbora glede drž. zakona o električnih daljnovodih. — Zgradba železobetonskega mostu na okrajni cesti Kranj—Bobovek se odda trdkji Rella in Nečak. — Za sekundarija v deželni bolnici je imenovan dr. Rado Pesjak.

Častni občani. Iz Mokronoga: Radi obilih zaslug za občino Mokronog in naklonjenosti mokronoškim občanom je imenovan občinski odbor v znak hvaležnosti glavarja dr. Friderik Mathias v Krškem častnim občanom mokronoške občine.

Novi nemški narodni sveti. Kakor poročajo današnje »Freie Stimmen« v Celovcu, so se ustanovili v zadnjem času nemški narodni sveti za Trst, Primorsko in Tirolsko. Kakor je znano, so nemški narodni sveti tisti činitelji, ki po naših slovenskih krajih nemške šole ustanavljajo; nemška društva širi in ima prvo besedo pri nastavljanju uradnikov po raznih državnih uradih.

Zopet smrtna nesreča v Vevčah.

Včeraj dopoldne ob pol 11. uri se je zgodila v papirnici v Vevčah velika nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Janez Cimic iz Zagreba, sekalec papirja pri papirnem stroju, je imel opravek pri napeljavi papirja na valjarje. Ti so ga prijeli za roko in potegnili v stroj. Stroj so sicer ustavili, ali bilo je že prepozno. Cimiča so potegnili iz stroja skoraj mrtvega. V 20. minutah je bil na mestu mrtvega. Zvečer ob 6. uri pa je zdrobilo neki delavki pri delu nogo, da so jo morali peljati v bolnišnico v Ljubljano. V enem mesecu so torej kar tri nesreče. Vzrok teh nesreč so pomanjkljive varnostne odredbe, katere imajo drugod in ki jih obrtna oblast strogo tirja, za katere se pa vevška tovarna ne zmeni. Žalostno, kako malo ceni vevško ravnateljstvo življenja in kri delavskih ljudi. Ženi, ki je bila na potu v Ljubljano, da se k možu preseli, je poslal ravnatelj naproti nekega sela, čes, da naj sporoči, da naj se vrnem nazaj, ker je mož mrtve in bi bila njena pot zastoj.

Novice iz Kranja. Tombolo napravi v nedeljo, dne 8. junija t. l. ob treh popoldne godba prostovoljnega gasilnega društva v Kranju. Po tomboli bo koncert. — Pretečeni teden je obel na legarju mladenci Aleksander Fušo v Kranju. — Mestno kopalnice v Kranju je otvorjeno s 1. junijem t. l. — Radi smrkavosti je pregledal minuli terek na živinskem trgu c. kr. višji okrajni živinozdravnik vse konje, ker se je bilo bati, da se je ta kužna bolezen zatrosila tudi v kranjski okolici. Prignalo se je na ogled 58 konj, 37 kobil in 1 žrebec, skupaj 96 živali. Najni ni bilo nikakih sumljivih znakov smrkavosti.

Nesreči. 26 let stari delavec Martin Juvan se je dne 25. majnika t. l. ponesrečil v kamenolomu v Ljubnem vsled neke eksplozije smodnika, ki ga je ožgal na obrazu in po očeh. — V Kokri se je na Hainriharjevi žagi minuli ponedeljek ponesrečil neki žagar. Krožna žaga mu je na

levi roki odrezala štiri prste, vsled česar bo mož za vedno pohabljen in za težko delo popolnoma nezmožen.

— **Iz kranjske okolice** se poroča: Zadnji čas so se začeli orožniki zanimati za vse one delodajalce-gospodarje, ki svojih delavcev nimajo policijsko naznanjenih. Vsakega posla in delavca je treba namreč 48 ur po vstopu v službo naznaniti pri županstvu, sicer bodo imeli neprilike z orožniki in politično oblastjo. — Hišni posestniki se opozarjajo na to, da naj imajo svoje hišne vodovode v redu in da naj pazijo na to, da ne bo ponepotebno tekla voda iz pip, katerih se ne sme puščati odprtih. Pri nekem kmetu v Vogljah so v kuhinji pustili odprto pipo, zaklenili hišo in odšli na polje. Ko se čez nekaj časa vrnejo domov, so našli v kuhinji polno vode. Vodovodni odbor bo tako ravnanje z vodo strogo kaznoval in malomarnim posestnikom, ki nimajo v redu svojih vodovodov, se bo za nekaj časa zaprla voda, da bodo potem znali toliko bolj ceniti dobroto vodovoda.

— **Strop se je udrl.** V največji dvorani v Celovcu, v kateri se vrše skoro vse večje nemške slavnosti, shodi in prireditve, v hotelu Sandwirt, se je podrl strop. Dvorana je bila sezidana komaj pred šestimi leti. Sreča je bila, da ni bilo v dvorani ljudi, ki bi našli drugače svoj grob v podirajočem se stropu. Velika nevarnost je, da se ne podere cela streha. Lastnik hotela, Jamek, ima veliko škodo.

— **Samoumor.** 63 let stari posestnik Josip Valenčič iz Spodnjega Bitna pri Škofji Loki je dne 24. majnika t. l. očitno v samomorilnem namenu izpil octovo kislino, na kar je čez tri dni umrl. Neznano je, kaj ga je gnalo v smrt.

— **Tatvina.** V noči od 30. na 31. maja je nekdo v Stražišču pri Kranju vlomil pri peku Ivanu Tepini. Tat je vlomil pri oknu in ukradel iz zaklenjenega predala okrog 100 kron in tri na imena otrok imenovanega peka glaseče se hranilne knjižice. Orožniki prav pridno zasledujejo tatu.

— **Kamniška podružnica »Slomškove zveze«** vabi vse svoje člane pevke in pevce, da se gotovo udeležijo pevske vaje, ki bo v četrtek, dne 5. junija t. l. ob 2. popoldne v Komendi.

— **Gospodarska razstava v Karlovcu.** Dne 3. septembra t. l. se v Karlovcu otvorijo čebelarstva razstava, združena z razstavo perutnine in malih domačih živali in sadjarska razstava. Obenem bodo karlovški obrtniki razstavili svoje lastne proizvode. Dne 5. septembra se vrši istotam razstava živine iz karlovskega okraja.

— **Popihati sta jo hotela.** Zaradi tatvine zaprta zločinca, katere sta v jeseni popihala iz prisilne delavnice, hotela sta si tudi dne 28. t. m. zjutraj ob 6. uri napraviti prosto. Porabila sta paznikovo zupanje in jo pri glavnih vratih popihala na prosto. Hitro alarmirano jetniško osovbo je tiča dohitelo in ju oddalo nazaj v hišo pokore. Ta-le dva sta nad Ljubljano graščinske hlapce okradla.

— **Samoumor v Zagrebu.** V Zagrebu si je z britvijno prerezal vrat tramvajski sprevodnik Jurij Kremžar. Pomoč je prišla prepozno. Zapušča ženo in troje otrok.

Štajerske novice.

— **š Nezaupnica celjski mestni upravi?** Ključavničar Gradt, nadomestni občinski odbornik, si napravlja novo ključavničarijo. Proti temu se je od izvestne strani vložil ugovor na namestništvo. To je delegiralo celjsko okrajno glavarstvo, da presodi, je-li mestni urad temeljito in dobro premišljeno preštudiral, ko je dovolil Gradtu izvrševanje ključavničarske obrti. Mestni očetje, ki le preradi ustrezajo svojim, zanesljivo svojim ljudem, so začeli slutiti in sumiti, da jim nemara v Gradcu mislijo bolj gledati na prste, so se zbalji za svojo avtonomijo, kjer delajo proti neljubim jim someščanom, seveda v prvi vrsti Slovincem, kar hočejo, in se pritožili v Gradcu. Namestništvo pa je podalo izjavo, da je opravičeno presojevati rekurze bodisi tudi potom okrajnega glavarstva, vendar pa da ni hotelo posegati v avtonomijo. Mi pa še dostavljamo, da bi bilo zelo, zelo zdravo, če bi slavno namestništvo večkrat pregledalo gospodarstvo mestnih očetov v Celju, ker bi prišlo marsikaj negospodarskega in neracionalnega na dan. Sicer pa, kar še ni, se še lahko zgodi. Celjski Slovenci nikakor ne morejo izjavljati, da bi bilo mestno gospodarstvo objektivno. Dokazov za to ne bomo ostali dolžni.

— **š Okrajno sodnijo v Celju** so pre-mestili za nekaj mesecev iz rotovža v poslopje deške ljudske šole. Rotovško poslopje je tako nagnito na vrhu, da se je odluščil strop v drugem nadstropju; nevarnost je, da se jim cela streha podere.

— **š Domača umetnost.** V prijazni cerkvi sv. Cecilije pri kapucinih v Celju se ravnokar stavijo nove oziroma moderne orglje na 12 spremenov in 2 manuala, kar je jako solidno izdelal domačin g. Iv. Naraks, stavitelj orgelj v Petrovčah pri Celju.

— **š Most čez Savinjo,** imenovan kapucinski most, je bil že dvakrat zaporedoma v celjskem občinskem svetu predmet obravnavanja. Nahaja se v tako nevarno slabem »gibljivem« stanju, da so sklenili požuriti se s pripravami za nov betonski most. Vedne in vedne površne poprave so že požrle velikanske svote. Mostnino za ta most že pobirajo Celjani, kar pomni zdajšnji rod, torej bodo že imeli kaj nabranega.

— **š Veliki živalski in kramarski sejem v Kozjem** se vrši dne 13. junija 1913. Sejmariji se opozarjajo na novo mostno tehtnico, katera bo ta dan brezplačno na razpolago. Vstop v sejmišče za živino je vstopnine prost. Ker je pričakovati ogromno število lepe živine, se kupci vljudno vabijo.

— **š Od urednika do agenta.** Urednik celjskega »Narodnega lista« Vekoslav Spindler je odložil uredništvo svojega lista in je prevzel agenturo pri banki »Slaviji«. Uredništvo »Narodnega lista« bo baje prevzel in vodil dosedanji štajerski urednik »Slovenskega Naroda« J. Lesničar in bo imel obe uredništviji združeni. Vzrok, da je Spindler popustil uredništvo, je iskati v dejstvu, ker konsorcij »Narodnega lista« ni imel »dovolj« denarjev, da bi urednika pošteno plačal. Nastale so pa med lastniki »Narodnega lista« in med Spindlerjem »neke« druge resne kontraverze, radi katerih je postalo Spindlerju staljšče nemogoče. Res, Spindler se je mnogo trudil za uspeh lista in stranke, a generali ga niso upoštevali.

— **š Za ubijanje »klerikalnega« zmaja v Ptuj** znašilo so posebno sredstvo. »Klerikalci« imajo svojo »Kmečko hranilnico in posojilnico«, katera se izorno razvija. Gospodu Jurteli ni prav, da postajajo vloge v stari Posojilnici od dne do dne bolj skope, pa so sklenili: Povišajmo obrestno mero za hranilne vloge na 5%, pa bomo klerikalce uničili. In sklenili so! A sedaj ta jezal tudi »klerikalna« posojilnica je v isti meri zvišala obrestno mero. Vsiljuje se nam vprašanje: Zakaj pa liberalni slogaši ne delujejo in hujskajo proti nemškim denarnim zavodom. Zakaj jim je napoti samo naša posojilnica?

— **š Ponarejen denar kroži zopet na Štajerskem.** Posestnik Janez Resec iz Zabukovice pri Sevnici je izdal v trafiki ponarejen petkronski denar. Njegovo izpovedanje pri zaslišanju je bilo tako nasprotujoče, da iz tega sklepajo, da je ta denar vedoma izdal in da pripada neki družbi ponarejevalcev.

— **š Pomladanska slavnost** v korist »Südmarki« v Mariboru, prirejena od treh tamošnjih podružnic, se je dobro obnesla in izkazala 2000 K čistega dobička. — Kaj pa slavnosti v korist »Slovenski Straži«? — **š Odvetniški izpit** je napravil v Gradcu g. dr. Karol Koderman iz Celja.

— **š Iz šolske službe.** Definitivno so nastavljeni: Matilda Požar v Vojniku-okolica; Ivan Kranjc pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju; Regina Gobec v Majsbergu; Friderik Majcen pri Sv. Urbanu pri Ptuj; Avgust Schalamun v Rogatcu. Stalno je vpokojena učiteljica ročnih del v Gornji Radgoni, Amalija Pirch.

Koroške novice.

— **k Kulturen škandal.** Svoječas so na Koroškem učili v šolah slovenske otroke zaničevati svoj materni jezik na ta način, da so jim obežali na hrbet sramotilen lonec z napisom: »Ich bin ein windischer Esel.« (Jaz sem bindišarsk osel.) Veliko se na teh razmerah ni izpremenilo. Saj je bilo celo sodno dognano, da je n. pr. učiteljica Summerer v Grabštanju otroke klofutala, če so v prostem času med sabo govorili slovensko. V Podpeči pri Črni pa morajo otroci pisati kazenske naloge: »In der Schule muß ich deutsch reden.« Razume se, da šolarji drug drugega zatožujejo, če izpregovorijo kateri kako slovensko besedo, da bi se učitelju prikupili. In notabene! To se dogaja na takoimenovani utrakvistični, dvojezični šoli. Dotični učitelj bo od koroške šolske oblasti gotovo pohvaljen. Je že tako na Koroškem! Človeku mora kri zavreti.

— **k Umeščen** je bil dne 27. majnika č. g. Peter Serajnik, kanonik v Gospe Sveti, na župnijo št. Vid pri Podjuni.

Primorske vesti.

— **p † Andrej Štrekelj.** V nedeljo zvečer je nagloma umrl č. g. Andrej Štrekelj, vikar na Duhovnik. Pokojnik — blag in dober duhovnik — iz žene družine Štrekljev, se je rodil leta 1877 v Gorjanskem na Krasu ter bil ordiniran leta 1902. Služboval je kot kaplan v Podmelcu ter vikar na Pečinah. Tež-

ka bolezen ga je sicer mučila dolgo, vendar zadnje čase se ni slušalo, da bi bil tako nevarno bolan. V nedeljo zvečer pa mu je bruhnila kri in ubogi mož je končal težko pot svojega zemeljskega popotovanja. Vsem njegovim c. sodnikom izrekamo iskreno sožalje! R. I. P.!

— **p Smrtna kosa.** V soboto, 31. maja, ob pol 10. uri zvečer je v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici umrl bivši nadškofijski sluga Mihael Rutar. Pokojnik je bil rojen leta 1846 v Cerknem. Kot rudar je šel v svet iskat si kruha. Bil je zelo pobožen in priden mladenič. Kot tak se je popolnoma sam izobrazil v nemščini in slovenščini v govoru in pisavi. Prišel je pozneje za slugo h graškemu škofu Zwergerju, celih 15 let je zvesto služil pok. kardinalu Missia v Ljubljani in v Gorici, bil je pri pokojnem nadškofu Jordanu in pri sedanjem knez nadškofu dr. Sedeju; dokler ga pred okroglo enim letom bolehnost in starost nista prisilila, da je šel v pokoj pripravljat se na smrt, ki ga je obiskala pretečeno soboto. Svoje premoženje je po večini volil dobrodelnim katoliškim zavodom v Gorici.

— **p Velik požar na Jelšah.** O požaru se nam še poroča. V soboto popoldne je izbruhnil na Jelšah pri posestniku Kosovanu ogenj, ki se je razširil bliskovito hitro ter uničil gmotno 11 gospodarjev. Beda je silna. Zgorelo je skoraj vse. Obračamo se do dobrosrčnega občinstva, da priskoči nesrečnikom na pomoč bodisi z obleko, z življenjem ali z denarjem. Milodare prosimo na naslov Urbanič Jože, pos. št. 2 na Jelšah, p. Leskovec pri Krškem. Dodatno se nam še poroča. Škodovani so iz večine posestniki s številnimi otroci. Nekateri so sicer zavarovani, a zavarovalnina daleč ne krije škode. Na lice požara so prihitele požarne brambe iz Kostanjevice, Sv. Križa, Cerkelj in iz Leskovca. Pohvalno je omeniti tudi orožništvo, ki je prihitele od sosednih postaj.

— **p Nagle smrti** je v petek okrog polnoči umrl v Levpi ondoini učitelj Emil Hojak, star okrog 24 let. Po postavi pravi korenjak bil je zvečer v veseli družbi še korajžen in poln življenja. Ko je šel spat, ga je zadela kap in zgrudil se je pred posteljo ter obležal mrtev. Ko drugo jutro ni prišel iz sobe, so vdrli v stanovanje ter ga našli mrtvega. Ta vest je pretresla vso vas in vse, ki so ga poznali telesno tako krepkega mladeniča. Bil je edina podpora svoji materi in sestram. Baje se je letos nameraval poročiti. Pokopali so ga v ponedeljek. Bog mu bodi milostljiv! Vsem pa je ta tragična smrt glasen memento!

— **p Albanec in kvartopirci.** Pred dobrim mesecem je bil sreča albanškega obrtnika Petra Diadrija, ki pa živi v Trstu, neki znanec iz Kotora in ga je povabil s seboj v krčmo. Diadri je bil takoj pri volji; vstopila sta in sta našla za neko mizo četrto oseb. Beseda je dala besedo in neznanca so prišleca povabili v neko sobo, da bi malo poigrali v Trstu priljubljeno hazardno igro »trentaun«. Diadri je šel in je že izgubil, kakor bi pihnil, 63 lepih napoleonov. Izgubo pa je treba popraviti in zato je šel Albanec naslednji dan zopet igrati. Sreča pa mu ni bila mila in Diadri je izgubil zopet 30 napoleonov in tretji dan še 50. Tako je bil v treh dneh ob dobrih 2800 kron. To je bilo lahkovernemu Albancu pa le preveč in zato je vse skupaj javil policiji. Ta je v torek vendar našla kvartopirce in jih zaprla. So to nekdanji turški državljani iz Carigrada, Soluna in Skadra, sami brezposelni potepuhi, med njimi pa je tudi en Dalmatince. Pri vsakem so našli nekaj denarja, a ta je gotovo kake druge žrtve in ne Diadrijev.

— **p Žrtev lastne neprevidnosti.** V Kantridi nad Reko ob istrski meji se je zgodila v ponedeljek velika nesreča. Neki voznik se je namreč peljal z dvovprežnim praznim vozom in je konje na vso moč podil. Mož pa je v svojo nesrečo stal na vozu in zato je odletel vsled tresljava v jarek ob cesti, ko je zavezil na kup kamenja. Konji so oddirjali svojo pot, voznik pa je obležal v jarku pri priči mrtev. Priletel je bil namreč z glavo tako nesrečno na kamen, da si je strli lobanjo.

— **p Novi poveljnik žandarmerije v Trstu.** Nanovoimenovani poveljnik deželne žandarmerijskega poveljstva št. 7 v Trstu, podpolkovnik Edvard Vogelhuber, je že prišel iz Bolcana in je nastopil svojo službo.

— **p Portorose se razvija.** V Portorose pri Trstu se odpre v soboto takozvani »Casino des Etrangers«, ki bo že po svojem imenu torišče bogatih tujcev. K otvoritvi pridejo tujci iz bližnjih letovišč in mest.

— **p Ribič rešitelj življenja.** V Vrsarju v Istri je rešil ribič Peter Carpenetti dvema finančnima paznikoma življenje. Njun čoln, ki je plaval za obrežjem, se je namreč prevrgel in v tem neprijetnem položaju se jima je bližal tržaško-puljski brzoparnik, ki se ni mogel več ustaviti. Bilo bi po njima, da ju

ni rešil ribič s svojim sinom gotove smrti.

Gospodarsivo.

— **g Vinogradniški tečaji na Dolenjskem.** Tekom meseca junija priredi c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, B. Skalický, sledeče tečaje za vinogradnike: 1. V sredo, dne 4. ob 8. uri zjutraj v »Jankovcih«, obč. Šmihel-Stopiče; 2. v četrtek, dne 5. ob 8. uri zjutraj pri št. Petru, obč. Mirna; 3. isti dan ob 3. uri popoldne v Malkovcu, obč. Tržišče; 4. v petek, dne 6. ob 8. uri zjutraj v Telčah, obč. Škocijan; 5. isti dan ob 3. popoldne v Vinjem vrhu, obč. Belacerkev; 6. v ponedeljek, dne 9. ob 5. popoldne na Suhorju pri Metliki; 7. v torek, dne 10. ob 8. uri zjutraj na Radovici; 8. isti dan ob 2. popoldne v Repici, obč. Drašiče; 9. v sredo, dne 11. ob 9. uri zjutraj v državni trtnici v Črnomlju, kjer se obenem razdele zeleni cepiči; 10. isti dan ob 3. uri popoldne v Stražnem vrhu, obč. Dobljice; 11. v četrtek, dne 12. ob 8. uri zjutraj na Tančji gori; 12. isti dan ob 4. pop. v Starem trgu; 13. v petek, dne 13. ob 8. uri zjutraj v Radencah; 14. isti dan pop. ob 2. v Dolu; 15. v soboto, dne 14. ob 8. zjutraj v Čepcljah; 16. v torek, dne 17. na Bučki ob 9. zjutraj; 17. isti dan pop. ob 3. na Raki; 18. v sredo, dne 18. ob 8. uri zjutraj na Studencu; 19. isti dan ob 3. pop. v Boštanju; 20. v četrtek, dne 19. ob 8. zjutraj v Radečah; 21. isti dan ob 3. pop. na Polšniku pri Litiji; 22. v petek, dne 20. ob 8. zjutraj v Šmartnem; 25. isti dan pop. ob 3. uri v Temenici. — Ti tečaji se vršijo na prostem, v vinogradih in le ob ugodnem vremenu. Kraj sestanka se razglasi potom oklica. Poučevalo se bode v zelenem cepljenju trt, poletnem delu v vinogradih, zatiranju trtnih škodljivcev itd.

— **Oddaja zelenih trtnih cepičev.** Iz državnih trtnih nasadov na Kranjskem se bodo oddajali brezplačno zeleni cepiči priporočljivih trtnih vrst, in sicer: dne 9. junija t. l. na Slapu pri Vipavi, dne 11. junija v Kostanjevici in v Črnomlju ter dne 12. junija v Novem mestu. Kdor želi dobiti cepiče, se mora zglasiti pri dotičnem delovodju državne trtnice ali pa naravnost pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Rudolfovem. Na dan oddaje, ob 8. uri zjutraj, pride naj vsak po naročene cepiče. Obenem se bode isti dan v državnih trtnicah razkazovalo cepljenje, podbiranje trtnih tako dalje.

— **g Živinorejska zveza za kamniški politični okraj** na Homcu, pošta Radomlje, naznanja živinorejcem v kamniškem okraju, da priglasijo svojo živino, ki jo hočejo dati v planinsko pašo, vsaj do 15. junija. Na poznejše priglasence se bo težko oziralo. Pašnine se plača za živino do dveh let po 8 kron, za starejšo živino pa po 11 kron. Polovico vplača vsakdo pri zglasitvi, drugo polovico pa, ko se žene v pašo. Za živinsko sol poskrbi vsak sam. Kdor hoče svojo živino na planini zavarovati proti strelji, mora to ob zglasitvi povedati, da se pravočasno uredi. Vsak naj živino preje doma pase, da se pripravijo za planinsko pašo. Opomnimo, da živine iz hleva naravnost na planino ne dajati! Na planino se bo gnalo 24. junija. Vsak naj skrbi, da žene pop ravi poti. — Odbor.

Ljubljanske novice.

— **lj Seja odseka za resolucije katoliškega shoda** je jutri točno ob pol 8. uri zvečer v posvetovalnici K. T. D.

— **lj Slovenska umetniška razstava** v paviljonu R. Jakopiča se otvori v soboto, dne 7. t. m., ob pol 12. uri dopoldne.

— **lj Sestanek katehetov** (zadnji v tem semestru) bo v sredo, 4. junija ob petih popoldne. Na spondu je predavanje prof. dr. A. M. Levičnika: »Kateheza in življenje svetnikov«. Pričakovati je obilne udeležbe.

— **lj Člani Marijine kongregacije gospodov v Alojzijevišču** se opozarjajo, da se vrše sestanki v mesecu juniju ob 8. uri zvečer. Prvi sestanek v sredo, 4. junija. Prosi se obilne udeležbe.

— **lj Umrli so v Ljubljani.** Marija Rihar, delavčeva žena, 43 let. — Ivana Traven, užitarica, 66 let. — Franc Perčič, zidarski pomočnik, 43 let. — Ivana Šebenik, hišna posestnica, 80 let. — Elizabeta Graul, gospodinja, 81 let. — Marija Terček, kajzarica, 45 let. — Marija Jaklič, kajzarjeva hči, 35 let.

— **lj Preiskava mleka.** Včeraj je tržno nadzorstvo na južnem kolodvoru preiskalo 120 litrov mleka, katero je došlo iz Grosupljeva in je bilo vse zasirjeno. Mleko so denaturirali in poslali nazaj. Tudi v raznih tukajšnjih mlekarnah so včeraj dobili precej mleka zasirjenega. Danes zjutraj so preiskali mleko na Marije Terezije in Dunajski cesti, kjer je bilo zopet precej zasirjenega

mleka. — Mlekarjem se je mleko pustilo in je lahko puste skisat in pa za sir.

Ij **Cirkus Schmidt** prinaša vsak dan kako veleznačilno točko. Včeraj sta v dobro obiskanem cirkusu nastopila Švedca potapljača »The Agiros«, gospod in gospodična, ki sta med strmenjem občinstva v basenu vode izvajala pod vodo presenečujoče točke in ostajala v njej nenavadno dolgo časa, pač fiziološka posebnost. Danes nastopi v cirkusu avtomat Fosso, ki napravlja popolnoma vtis človeka.

Ij **Zagoneten medicincec**. Včeraj popoldne se je v Škofji Loki v kavarni prišutil med boljše kroge nek okoli 22 let star, neznan, čedno oblečen tujec ter se izdajal za medicincec. Ko ga je pozneje na Glavnem trgu orožnik ustavil, je tujec začel postajati z njim surov ter mu naposled vendar pokazal delavsko knjižico, glasečo se na ime Friderik Zorc, delavec. Ko je potem dozdevni Zorc moral z orožnikom, je med potom hipoma skočil, kakor zajec ter varnostnemu organu odnesel pete. Vsekako mora imeti ta »medicincec« precej kosmato vest, da se orožnikov tako boji.

Ij **Izprememba posesti**. Gospod Emil Zankl, šef tvrdke A. Zanklovi sinovi v Gradcu, je kupil od J. Levčevih dedičev hišo na Resljevi cesti št. 1, ki jo adaptira za moderno barvano.

Ij **Mrtvega** so našli na ljubljanskem polju delavca Ribiča. Umorilo ga je žganje.

Ij **Zopet najden kruh**. Predvčerajšnjim je neki posestnik na Prulah našel za mejo na svojem vrtu večjo množino raznovrstnega pekovskega kruha. Kakor se je kasneje dognalo, je kruh za mejo stresel v pijanosti neki pekovski vajenec iz Sv. Florijana ulice, ki dela svojim staršem že dlje časa mnogo skrbi in preglavice. Kruh je bil približno šest kron vreden.

Zadnje vesti.

ZBORNICA.

Dunaj, 3. junija. Zbornica je danes potrdila izvolitev dr. Lichta, pri čemer so socialni demokrati uprizorili majhen koncert. Nato se je začela generalna debata v drugem branju finančne predloge. Poročal je Steinwender. Krščanski socialci so vložili interpelacijo o Redlovi zadevi. — Malo je upanja, da zbornica še v poletnem zasedanju reši finančno predlogo. Kvečjemu odpravi budgetni provizorij in podaljšanje poslovniškega provizorija. Zasedanje bo kvečjemu trajalo do 20. junija.

DESY OPROŠČEN!

Budimpešta, 3. junija. Sodišče je danes razglasilo pravdorek v aferi Lukacs - Desy. Desy, ki je Lukacsu očital, da je največji panamist, je oproščen, erar pa obsojen na pravdne stroške. Rzsodba je seveda vzbudila največjo senzacijo. Stališče ministrskega predsednika je tako omajano, da bo nujno moral odstopiti. Lukacs bo prisiljen cesarju podati svojo demisijo. Čeprav je cesar takoj ne utegne sprejeti, so Lukacsovi dnevi šteti, ker je popolnoma omadeževan.

NEZGODA GROFA STERNBERGA.

Dunaj, 3. junija. Znanega grofa Sternberga je v »Kaisergartnu« neki zamorec napadel in ob levem očesu ranil. Stvar je baje v zvezi z neko damo.

AFERA REDL.

Dunaj, 3. junija. Nemški generalni štab izjavlja, da Redl vojaških tajnostj Nemčije ni mogel izdati, nad čemer pa je treba dvomiti. Dognalo se je, da so v Pragi občueki z Redlom civilno preoblečeni ruski častniki.

JUDEŽEV GROB.

Dunaj, 3. junija. Včeraj so se odigrali na centralnem pokopališču na mestu, kjer počiva truplo vohuna Redla, silno mučni prizori. Sorodniki pokojnikov, katerih trupla leže v isti vrsti kot Redlovo, so zahtevali od pokopališke uprave, da izkoplje Redlov grob in pokoplje truplo kje na čisto samotnem kraju. Ker uprava zahtevi ni hotela ugoditi, je množica naskočila na Redlov grob, ga razkopala, opljuvala in oskrunila. Policija ni smatrala za potrebno, da posreduje in ukroti množico.

BAVARSKI PRINCREGENT.

Dunaj, 3. junija. Semkaj je dospel danes popoldne bavarski princregent.

SESTANEK V CARIBRODU GLASOM SRBSKEGA VIRA.

Belgrad, 3. junija. (Srbski tiskovni urad.) V srbsko-bulgarskih odnosih je nastopil popoln preobrat, tako da se lahko trdi, da je na podlagi pravičnosti in čuvanja interesov balkanske zveze zasigurana mirna rešitev spora. Bulgarska je pod pritiskom tripotentente in velikega efekta, ki ga je napravil Pašičev ekspozé v skupščini, konečno popustila v vprašanju revizije pogodbe; in za časa največje napetosti je bil dogovorjen kot zadnji poizkus mirne rešitve krize sestanek med Pašičem in Gešovom. Sestanek bi se moral vršiti že v petek ali soboto in inicijativa za to je prišla od bulgarske vlade. A Pašič je izjavil, da ne gre poprej na sestanek, predno se ne uveri, da bo sestanek uspešen. Srbski poslanik v Sofiji, dr. Spalajković, ki se je mudil prošle nedeljo v Belgradu, je takoj, ko je dospel zopet v Sofijo, posetil Gešova, in v soboto mu je, kakor se zadržuje, Gešov izjavil, da je bulgarska vlada pripravljena privoliti v revizijo pogodbe. Spalajković je o tem takoj brzojavno obvestil Pašiča, ki se je nato včeraj ob 1. uri popoldne s posebnim vlakom v spremstvu enega ministrskega tajnika odpeljal v Caribrod, kamor je dospel ob osmih zvečer. Istočasno so dospeli v Caribrod iz Sofije Gešov, dr. Spalajković, bulgarski poslanik v Belgradu Tošev in bulgarski poslanik v Rimu Rizov, iskren zagovornik balkanske zveze, ki je poprej dalje časa živel v Srbiji in tudi povodom zadnjega pohoda skozi Belgrad pokazal pomirljive tendence. Konferenca državnikov je trajala od osmih do enajstih ponoči, nakar so se ministri takoj vrnili in pride Pašič danes ob dveh popoldne v Belgrad. Objavljeni komunikacije konstatira, da sta se oba ministrska predsednika zedinila za to, da se bo v svrhu mirnega sporazuma v vseh vprašanjih, ki interesirajo zaveznike, vršil sestanek vseh ministrskih predsednikov. Ta pozitivni rezultat smatrajo tukaj kot znak, da je sporazum možo in odvrnjena nevarnost oboroženega konflikta. Srbi in Grki so že poprej stali na stališču, da se morajo sporna vprašanja rešiti na sestanku vseh ministrskih predsednikov, in sedaj je tudi Bulgarska privolila v to. Ta sestanek znači poizkus, da zavezniki sami, brez intervencije kake druge države in brez arbitraže, rešijo vprašanje, v čemer obstoji srbsko stališče. — Sestanek se bo vršil na Balkanu in ne v Petrogradu. Mesto sestanka še ni znano, a vsekakor se bo vršil sestanek že te dni, ker se morajo poprej izvršiti demobilizacije, kar žele velesile in tudi zavezniki. Situacija je danes taka, da je Bulgarska, privolivši v skupni sestanek, privolila v principu in sorazmerno in pravično razdelitev, opustila besedilo pogodbe in je pripravljena v revizijo pogodbe. Na včerajšnjem sestanku, ki se je končal s takim uspehom, je vsekakor moralo priti v glavnem tudi do stvarnega sporazuma med Gešovom in Pašičem. Pašič je za tem tudi stremil in dobil vtisk, da bo v glavnem ustrezno srbskim razdelitvini principom, katere je Pašič, kakor je bilo sklenjeno na ministrski konferenci pred njegovim odhodom v Caribrod, prav temeljito in jasno pojasnil in razložil. Pašič je pred svojim odhodom v Caribrod sprejel še grškega poslanika v Belgradu, ki mu je sporočil zahteve grške vlade, ki je popolnoma edina s srbsko. Uspeh sestanka so pozdravili tu z največjim zadovoljstvom.

CARIBRODSKI SESTANEK PO DRUGIH VIRIH.

Sofija, 3. junija. Dočim so pristaši balkanske zveze z rezultatom caribrodskesa sestanka zadovoljni, so njeni nasprotniki zelo vnejevoljeni in njihovo glasilo »Večerna Pošta« apelira na cara Ferdinanda in armado, naj Gešova vrže. — Bulgarski politični krogi domnevajo, da je Srbija že izjavila, da se hoče pogodbe z Bulgarijo držati (?), sicer bi Gešov ne mogel v konferenco privoliti. — Iz Belgrada se semkaj poroča, da se bo konferenca vršila ali v Solunu ali v Belgradu. Hartwig je izdelal projekt balkanske zveze na novi podlagi, kateri je našel odobrenje cara. Sestanek državnikov balkanske zveze je na vsak način zopet uresničevalje rusko - francoskih prizadevanj. Sicer so pa resni krogi prepričani, da bi velesile, ako bi se balkanski ministrski predsedniki ne zedinili, vendarle našle pot, da vojsko preprečijo, ker je pod nobenim pogojem ne trpe.

DANEV V PARIZU.

Pariz, 3. junija. Dr. Danev je tu konferiral z ruskim poslanikom Izvoljskim, ministrom za zunanje zadeve Pichonom in predsednikom republike Poincarejem, na kar je potoval dalje proti Sofiji.

PASIČ JE PRIJATELJ AVSTRIJE.

Praga, 3. junija. »Narodni listi« priobčujejo izjavo Nikole Pašiča, ki pravi: »Astro-Ogrska nam je odrekla dohod k Adriji, toda mi hočemo kljub temu z njo v prijateljstvu živeti. Naš poslanik na Dunaju, Jovanović, je v tem oziru dobil določne direktive. Jaz sem avstro-ogrskemu poslaniku Ugronu zadnje čase večkrat rekel: Zdaj ima Avstrija priliko Srbijo nase navezati.

VELIKANSKO DARILLO.

Dunaj, 3. junija. Ministrski svet je sklenil dati radijski postaji tukajšnje Splošne bolnišnice v svrhu zdravljenja raka na razpolago 1 gram radija, ki je vreden pol milijona kr.

SMRTNA OBSODBA.

Krems, 3. junija. Tukajšnja porota je obsodila krošnjarja Ruppja, ki je umoril živinskega trgovca Schöna; na smrt na vešalih.

NEZGODE.

Aussee, 3. junija. Tu je trčil skupaj tovorni vlak z lokomotivo osebnega vlaka, pri čemer sta obe lokomotivi skočili s tira in so bili trije železniški uslužbenci nevarno ranjeni.

Razne stvari.

Koliko izdajo ameriške trgovine za inserate. Reklama igra v amerškanskem trgovskem življenju sploh veliko vlogo in neobičajni uspehi v trgovini se imajo pripisovati le inseriranju. Kar se plača za inserate, ni izgubljen denar, ampak se bogato obrestuje. To vedo najbolje ameriške veletrgovine, kakor: Siegel, Cooper in dr., ki so lani plačale za inserate, objavljene v newjorskih dnevnikih, 2 milijona, tvrdka Wanamaker dva in pol mil. kron. Tvrdka R. H. Macy in dr. pa celo tri in pol milijona kron in je imela letnega prometa za 300 milijonov kron.

Socialni demokrati in resnica. Piše se nam: Inomoška socialnodemokratična »Volkszeitung« od 14. maja je prinesla neko popolnoma potvorjeno vest o dogodku, ki naj bi se bil izvršil v inomoškem bogoslovnem zavodu. Za njo je prišla dunajska »Arbeiterzeitung« in drugi listi, ki so vsi pisali o »kuharju pri jezuitih«, o »patru«, ki se je v zavodovi kuhinji z nekim dečkom pregrešil proti pravosti; pri tem so ti listi seveda besno udrihali po »farjih« in veri. Ta zlobna vest socialnodemokratičnih listov je seveda daleč proč od resnice. Res je namreč le to, da je neki svetni hlapec, ki je šele kratak čas služil v zavodu in v kuhinji pomagal, drugače pa ni bil v nobeni zvezi z jezuitskim redom — v svojem prostem času z unaj zavoda zagrešil navedeni delikt; res je dalje, da ga je policija pred tremi tedni s pomočjo zavodovega vodstva zasačila in takoj zaprla. Socialnodemokratiškim in drugim listom se je že poslal popravek in zagrozilo s tožbo.

General Goltz, znani organizator turške armade, gre po 52letnem službovanju v kratkem v pokoj.

Scherlock Holmes. Spisal A. Conan Doyle.

I. del: Doživljaji 1.—2., eleg. vez. K 4'80.
II. del: Spomini 1.—2., eleg. vez. K 4'80.
III. del: Vrnitev 1.—2., eleg. vez. K 4'80.

Conan Doyle in Scherlock Holmes sta postali tipični imeni za novo vrsto romana — za kriminalni roman. V pripovednem slovstvu so motivi iz navadnega življenja že tako izčrpani, da si človek že prav želi nekaj novega. Zato z veseljem pozdravljamo, ako kdo najde novo polje, na katero se lahko razširi delovanje nepokojne domišljije. V kriminalnem romanu je ustvaril Conan Doyle uprav neprekosljive vzore. Zamislil se je z vsjo bujnostjo svoje domišljije v delo detektiva, ki zasleduje skrivnostne dogodke po vseh temnih in zavitih kotih in potih velikega mesta. Z veliko bistroumnostjo proučuje neznatne malenkosti, iz katerih potem izvaja dalekosežne sklepe, in iz najskritejše slučajnosti dobi ključ do rešitve oddaljenih ugank. Bistroumnost pisatelja je v resnici občudovanja vredna in tudi čitatelj si s čitanjem teh knjig izpopolnjuje svojo iznajdljivost in bistroumnost.

Kdor si bo nabavil le eno izmed navedenih treh knjig — vsaka zase tvori namreč celoto — bo brezdomno kupil tudi ostali dve. Vsi trije deli se dobé in naročajo v

»Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 3. junija 1913.

Pšenica za oktober 1913 11'48
Rž za oktober 1913 9'40
Oves za oktober 1913 8'42
Koruza za julij 1913 8'15

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306'2 m, sred. tlak 736'0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podavina v 24 urah v mm
2	9. zveč.	737'2	21'9	brezvetr.	del. obl.	
3	7. zjutr.	738'7	19'0	sl. jug	brezobl.	0'0
	2. pop.	738'4	28'1	p.m. jzah.	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 22'7°, norm. 20'2°.

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin na odpravi moj uničevalec korenin **Ria-mazlo**. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/100 Ogrsko.

Zahvala. 1719

Za prirčne dokaze sočutja, ki so nam došli povodom smrti našega ljubljenelega soproga, predobrega očeta, brata, strica, svaka, gospoda

Rikarda Schrey-a

c. kr. nadpoštarja itd.

se tem potom iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni častiti duhovščini begunjski in leški, cenjenim koleginjam in kolegom-poštarjem in gospodom uradnikom sploh, kakor tudi poštnim uslužbencem, sl. krajnemu šolskemu vodstvu v Lescah za preveliko požrtvovalnost in šolski mladini za udeležbo pri pogrebu, sl. žandarmeriji begunjski, c. pevcem za ganljivo petje, darovalcem krasnih vencev in sploh vsem, ki so spremili predragega pokojnika v tako ogromnem številu k večnemu počitku.

Begunje pri Lescah, 1. rožnika 1913.

Zalujoča rodbina Schrayeva.

Išče se

1715

cerkvenega pomočnika

poštenega ter vestnega mladeniča.

Priliko ima, da se lahko uči tudi glasbo (orgle). Več se izve v upravi lista pod: Štev. 1715. (Znamka za odgovor.)

Zlato damsko uro

okrašeno z rožami je zgubila neka dama in spominčami je v četrtki od Beethovneve ulice do cirkusa Schmidt. Najditelj se nagradi, pred nakupom se sviri. Odda naj se policijskemu uradu. 1713

1 poštni zavitek

(3 kg netto)

popolnoma naravnega

sirupa iz malin

pošlje franko po pošt-nem povzetju za K 5-60 c. kr. dvorni založnik lekarnar G. Piccoli, Ljubljana, Kranjsko. Pošilja se tudi v sodkih in v sterilizir. steklenicah.

2961

Zaloga pohištva Fran Doberlet

Ljubljana, Franciškanska ulica št. 8
priporoča pohištvo vsake vrste v solidni izvršitvi in po nizki ceni.

Odda se v najem stara, dobro idoča

trgovina

s špacerijskim blagom, pivo- in žganjetocem, ter trafiko v Malem Mengšu št. 31 na osebo s tozadevno koncesijo. Istotam se odda tudi dvoje stanovanj. Vprašanja na J. Jenko, Mengeš št. 95, 164C

Proda se v št. Vidu nad Ljubljano

posestvo

obstoječe iz hišice in orala zemlje. — Poizve se v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14 v prodajalni. 1716

Baška, Krk, Istra

Otvoritev novega, moderno urejen.

hotela „Velebit“

(lastnik Ante Tudor)

dne 1. julija. - Prijatelji mirnega oddiha v domačem, hrvatskem morskem kopališču zglasite se pravočasno! 1717

Iz slovanskega sveta.

sl 17 dijakov izključenih zaradi narodnosti. V poslednjih dveh mesecih je bilo na srednjih šolah v severni Ogrski izsledovanje proti celi vrsti dijakov slovaške narodnosti. Poizvedovanje so opravljali profesorji in ponekod tudi tajna policija. In kaj je ta mladina zakrivila? Edino to, da se je vzgajala v materinem jeziku, da so si dijaki raznih gimnazij dopisovali in da so žrtvovali nekaj vinarjev za Rdeči križ v prid balkanskim Slovanom. Radi teh »zločinov« je bilo torej izključenih 17 slovaških dijakov, od teh štirje iz vseh mažarskih zavodov. Kakor poročajo češki listi, odide večina izključenih dijakov v Prago, kjer se bo pač neovirano vzgajala v materinščini in si lahko slovaško dopisovala. S takim nasiljem pa naduta mažarska klika ne bo zatrla Slovanov, ampak le bolj in bolj vzbujala narodno zavest med njimi.

sl Nemci na nekdanjih slovanskih tleh. Nemško društvo »Ostmark«, kojeja namen je širiti nemštvo v poljskih krajih Vzhodne Prusije, je zborovalo 24. t. m. v Bidgošću (Brombergu). Konstatiralo se je, da društvo svoje ponemčevalne namene z uspehom zasleduje. Ob tej priliki so govorniki poudarjali, da ni v Evropi naroda, ki bi imel večjo kolonizatorično silo kot Nemci. Z neko samozavestjo se je naglašalo, da skoro polovica vseh Nemcev v Evropi živi na ozemlju, ki je bilo pred 900 ali 1000 leti slovansko. Sama mesta Berlin in Dunaj ležita na prvotno tujem ozemlju, ki so ga pozneje Nemci kolonizirali. — Toda Nemci niso le mojstri v kolonizaciji, marveč istotako odločni germanizatorji. Polabske Slovane so totalno germanizirali. Nemški pritisk se je v XIV. stoletju začutil celo v Žmudski in na Litvi. Da ni prišel v pravem času Grunwald, bi bila morda že polovica današnjega poljskega jezikovnega ozemlja ponemčena.

Tujci v srbski skupščini. V znameniti seji srbske narodne skupščine, ko je ministrski predsednik Pašić podal svoj ekspozé o položaju, je prišlo v skupščino veliko število inozemcev: časnikarjev, trgovcev in drugih.

Nepošteni vojni dobavitelji. Srb-ska vlada je dognala, da mnogi vojni dobavitelji niso povsem realno postopali ter je nekatere izključila, druge pa postavila pod strožje nadzorstvo.

Oblak se je utrgal 27. t. m. v okolici Negotina na Srbskem. Mnogo cest je razdrtih; podrl se je tudi novi most na Čuborski reki.

Ruski konji za Srbijo. Posebna srbska komisija kupuje na Ruskem konje za srbsko armado; prvih 2000 konj so že izkrcali v Radujevcu.

sl Nemštvo v čeških in poljskih deželah. Pri zadnjem ljudskem štetju se je pokazalo, da je Nemštvo v vseh naših severo-slovanskih deželah v primeri z letom 1900 nazadovalo na korist Slovanstva. Na Češkem je nemški občevalni jezik nazadovao od 37,30% v letu 1900., na 36,78% v letu 1910., češčina pa napredovala od 62,67% na 63,19%. Na Moravskem je padlo nemštvo od 27,90% na 27,50%, dočim so Čehi napredovali od 71,35% do 71,75%. V Šleziji, v deželi nemške podjetnosti, je Nemcev še 43,90%. Čehov je bilo l. 1900. 22,03%, 1910. pa že 24,32%. Največ izgube imajo Nemci v Galiciji, kjer se je njihovo procentualno razmerje zmanjšalo od 2,90% na 1,12%, ali absolutno od 212.000 ljudi na 90.000. V Bukovini štejejo Nemci sedaj 21,24%, dočim so imeli l. 1900. še 22,05%. Značilno je, da sta od nemško govorečih v Bukovini skoro dve tretjini židovski.

Most čez Savo v Bosanski Gradiški, ki bo vezal Bosansko Gradiško s Slavonijo, se začne v kratkem graditi. Most bo vodil naravnost v sredino mesta.

Iz šolske politike v Šleziji. V Šleziji so, kakor znano, tri narodnosti: poljska, češka in nemška. Šole pa so večidel nemške, poljskih in čeških je bore malo. In še teh, ki so, ne vzdržuje avstrijska vlada, ampak češka in poljska narodna društva. Tako zasebno šolo so vzdržavali v Poljski Ostravi poljski rodoljubi. Po velikem prizadevanju od poljske strani je bila imenovani poljski šoli podeljena pravica javnosti, a obenem je šlezjski deželni šolski svet odredil, da mora biti na tej šoli nemščina obligaten predmet. Proti tej naredbi se je poljsko - ostravska občina pritožila na upravno sodišče. In zgodilo se je, kar so Poljaki in Čehi pričakovali in si želeli. Upravno sodišče je proglasilo naredbo šlezjskega deželnega šolskega sveta za nezakonito, s katero je hotel na poljski šoli uvesti nemščino kot obligaten predmet. Ta odlok je vsekako velikega pomena za šolstvo v Šleziji.

Novo srednje šole v Bosni. V šolskem letu 1913/14 namerava bosensko-hercegovska vlada osnovati novi realni gimnaziji v Bijelini in Lijevnu. V Sarajevu se poleg dosedanje višje realne gimnazije otvori še tretja realna gimnazija.

Košnja

se odda pri Dolenjskem kolo-dvoru na „Rakovniku“ in „Zelenem hribu“. - Več se izve na „Zelenem hribu“, Dolenjska cesta št. 23. 1636

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4
Privatno zdravilišče za notranje in kirurški bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli.
Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. ktr. odd. dež. boln.

Izgotovljene obleke

površniki, pelerine za moške in dečke, fine vrhne jopice, cele obleke, kakor tudi posamezna krila za ženske. — Velika izbira v prvem nadstropju. — Nizke stalne cene v manufakturni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“ Ljubljana, na vogalu Medarske ulice in Pred Škofijo 3
nasproti gostilne „Pri Sokolu“ v podružnici tvrčke R. Miklauc.

Kolesarji, zahtevajte

v svojem lastnem interesu nemudoma prvi slovenski bogato ilustrovani cenik 1913, koles in posameznih delov, ki je pravkar izšel, brezplačno in poštine prosto. Preglejte istega pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo prvovrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana
Dunajska cesta št. 9—12.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

naznanja vljudno, da se je vsled poškodeb na hiši Turjaški trg št. 7 morala začasno preseliti s svojo zalogo in prodajalno pohištva na

Kongresni trg št. 12, vogal
Vegova ulica (zraven realke)

ter prosi najvljudneje velecenjene p. n. odjemalce, da jej blagovolijo osiati zvesti.

Z odličnim spoštovanjem

J. J. Naglas.

OTVORITEV GOSTILNE.

Uljudno naznanjava slav. občinstvu, da otvoriva v nedeljo 1. junija

PIVNICO BREHER, TRŽAŠKA C. 19

poprej gostilna Novak. Na razpolago je velik salon za društvene veselice kakor tudi zborovanja. Za obilen obisk se najtopeje priporoča

MATIJA IN AMALIJA BITZ

Naravna Bilinska kislava voda

najbogatejši alkalični (natrij-lithion) kislec na Češkem. Izborna dietetična namini na pijača. O vrednosti bilinske izvornite vprašati hišnega zdravnika. 3851

Kuharica

pridna in poštena, se takoj sprejme blizu Ljubljane. Kuhati mora tudi za družino in kruh peči. Prednost imajo z dežele. Plača po dogovoru. Starost od 25 do 30 let. Naslov pove uprava lista pod št. 1657. (Znamka za odgovor!)

Domača najnovejša
konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3

se priporoča cenj. p. n. občinstvu v nakup

narejenih oblek.

Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Proda se dobro idoča

pečarska obrt

z veliko trgovino posode, s 4—5 pomočniki, 60—100.000 K letnega prometa, velikim številom odjemalcev, tudi na Kranjskem. Cena 3000 K. — Zaloga posebej le proti gotovini, v Celovcu v bližini »Narodnega Doma«. — Vprašanja sprejema uprava lista pod št. 795.

Sanatorij „Mirni dom“

priporočan od zdravnikov, sprejema bolnike na živcih, tudi nevarne slučaje, histerične, bolne na srcu, želodcu, pa take, ki so samo okrepčanja potrebni. — Cene so zmerne.

Vpraša naj se pri

Dr. Fran. Ceh, Gornja sv. Kungola pri Mariboru. 1204

Na Štajerskem, 5 minut oddaljeno od Konjic, se proda lepo, še skoraj novo

posestvo

obstoječe iz lepo zidane hiše, hlevov, drvarnice, vse zidano. Pred hišo je vrt z vodnjakom in nekaj dreves. K posestvu spada še pol orala rodovitne zemlje in lepa brajda. Proda se za 4000 kron. Kdor želi kupiti, naj se zgleda pri Mariji Grum, šmartno pri Litiji. 1651

! Odkar zajtrkujem in južnam!

sladni čaj

ne maram za noben drug zajtrk in se čutim zdravega, močnega in prihranjenega polovico denarja v gospodinjstvu tudi na mleku in sladkorju. Za dojenčke ni boljšega rodilnega sredstva. Take pohvale dohajajo vsak dan pri zopetnih naročilih Trnkoczy-jevega sladnega čaja, znamke SLADIN pri izdelovalcu, lekarnarju Trnkoczy v Ljubljani zraven rotovža, kateri je vzgojil s sladnim čajem svojih 8 zdravih otrok. Po pošti najmanj 5 zavitkov K 4—, poštini zavitek 5 kg po 15 zavitkov K 10 — franko. Zavitek 1/2 kg po 60 vin. tudi pri trgovcih. Glavne zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy, Schönbrunnerstrasse 109, Radeckypfatz 4, Josefstädterstrasse 25. V Gradcu: Sackstrasse 4. 109